

NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ

Az egyes fejezetek végén valamint az A. függelékben található fogalmak és meghatározások a Név- és tárgymutatóban vastag betűvel szedettek. A *passim* kifejezést használjuk, amikor a téma több mint tíz oldalon keresztül folyamatosan szerepel a szövegben.

- 1x1 mérföldes szelvényhálózat**
(township and range, USA), 672, 798
- A, Á**
abiotikus környezet, 95
Abler, Ronald, 446, 691, 745
abráziós színlők, 793
abszolút tér, 10–11
Ackerman, Edward, 763
Adams, John, 691
adatbázis, 724, 781
adatbázis-kezelő rendszer (DBMS), 724, 781
adatoldal, 698
Adelaide, 440, 442
adopciós görbék, 504, 777
aeroszolok, 276, 791
Afrika *ld. még* Egyiptom, Gambia; Mauritius; Nigéria; Szomália; Dél-Afrika folyómenti vakság 632
gyarmatrendszer felbomlása, 516
hasadékvolgyek (árokrendszer), 43
határai, 40, 42, 237, 515
HIV-megbetegedések, 615
szárazföldi országai, 524
Afrikai Egységsszervezet (OAU), 533
agglomerációs gazdaságok, 242–243, 265, 267, 471, 777
Agnes, trópusi vihar, 96, 98
agyhártyagyulladás, 621
- AIDS,
demográfiai hatásai, 194
aktualizmus, 799
alakor, 148
alap- és nem alaptévékenységek, 243–244
Alaszka, 694 *ld. még* Anchorage-i földrengés; Matanuska-völgy, *Exxon Valdez* olajömlése, 293, 299
Albánia, 214
Alberta
határai, 509
ukránok letelepedése, 225
Alexander, Lewis M., 537, 540
Alexandria, 661, 753
Algéria, 55, 709
állam, 510, 797
koalíciók típusai, 533
államhatárok, népcsoportok, 516
állatpopulációk elterjedési területei, 511–512
állatpopulációk, hiúz–nyúl fluktuáció, 181
Allen, J. A., 274
Allen, Paul, 594
Alpok, 40
államhatárok és legeltetés a Tengeri-Alpokban, 525
gleccserek, 78, 143
mint rekreációs adottság, 326
alternatív energiaforrások, 314, 316, 777
alultápláltság, 653
hatása a gyermekhalandóságra, 645
Alzheimer-kór, 652
Amazonas vízgyűjtője, 116, 126, 449 *ld. még* Rondónia, bennszülött törzsek, 207
esőerdő, 127, 450
folyók hidroenergetikai potenciálja, 305
kitermelt faanyag szállítási útvonalai, 648
vándorművelés, 278
Amerika, 373, 398 *ld. még* Észak-Amerika; Dél-Amerika,
Amerikai Földrajzi Társaság (AGS), 526, 758, 763, 777
Amerikai Geográfusok Szövetsége (AAG), 718, 752, 758, 768, 769, 778
amerikai magterület, 156
amis
kanyaró elterjedése, 219–220
Amler, Robert, 621
Amszterdam, 575
analógia, 389, 778
régiók mint analógiák, 373
USA-beli és oroszországi természetlagok összetevése, 373–374
Anchorage-i földrengés, 65
Anderson, Edgar, 281–282
Anderson, Margaret, 336
Andok, 40, 69
Északi-Andok mezőgazdasági magterület, 148

- Andorra mint állam, 518
 Anglia és Wales *ld. még* Chew Valley; Dorset; Durham; Liverpool; London; Middlesex éghajlati adatsorok az ország középső részéről, 78 gyarmatai, 161 jégtakaró kiterjedése, 80 szántóföldek délnyugaton, 224
- anizotróp**, 461, 778
anomáliák, 373, 778
 Antarktisz, turistaforgalom alakulása, 591–592
antecedens határok, 521, 547, 778
 Antofagastai-folyosó, 524
anyagindex, 471, 789
 Appalache-fennsík, 365 mint régió, 363–365
 Appalache-hegység, 242, 464, 567, 574
 Aquist, Ann-Cathrine, 222
 árak, természeti erőforrások, 309–311 természetvédelem, 328–332 típusai, 307 változó állapotuk, 306
 Aral-tó, 277, 334–337
 áramlások és hálózatok, 394–420 *passim*
 aranyláz, 159 arányskála, 678
 árapályenergia, 315, 316, 798
árazás a forrásnál, 401, 796
Arc/Info, 721, 728, 744, 778
 Argentína vitatott határa, 525
 Arizona, határai, 515, 522
árkos erózió, 343, 785
arktikus, 250, 778
 ártér, 97
 Arthur, A. G., 483
áruforgalom, 397, 799 hálózatok, 408–409 komparatív előnyök, 397
 árvizek, 93, 95–97 folyók által okozott árvizek, 96 Ohio folyó, 94 tengerparti kiöntések, 96 veszély felismerése és védekezés, 356
 ásványi anyagok bemosódása a világóceánba, 60
 Asszám, 87
 Asszuáni-gát, 131, 649
 asztrolábium, arab, 667
- átlag információs mező**, 487–488, 504, 789
átlagos úthossz, 412, 418, 778
 Atlanti klímafázis, 81
 Atlanti partok, Afrika és Dél-Amerika illeszkedése, 40
 Atlanti-óceán, átutazási idők, 589
 atmoszféra (légkör), 37–39, 48–57, 778 *ld. még* éghajlat kialakulása, 48–49 mint szűrő, 49–50 módosulása városi környezetben, 288–292 összetétele, 49
 Auckland, 236, 248–249
 Auerbach, Felix, 428
 Ausztrálázsia, 552 *ld. még* Ausztrália; Új-Zéland; Csendes-óceáni-szigetek
 Ausztrália, 4, 158, 440, 537, 538, 664 *ld. még* Canberra; Perth, aranyláz idején alapított települések, 159 bennszülöttek, 205 búzaöv, 468 CSIRO, 762 erdőtüzek, 89 nagyvárosok népességszáma, 429 szövetségi főváros, 519 térképvetületek, 679 utazási forgalom, 591
 Ausztria, 430, 524, 534
autokorreláció, 681, 778
automatizált térképezés, 767, 778
 Azori-szigetek, 540
 Ázsia mint diffúziós magterület *ld. még* Közel-Kelet, Dél-Ázsia, Délkelet-Ázsia, Szovjet-Oroszország
- B**
 Babilónia, agyagtábla térképek, 661
 bádoggvárosok, 258
 Bagdad, 149
 Bahn, Paul, 699
 Bailey, T., 747
 Bajkál-tó, 58–60
 Baker, D. J., 715
 bálnák, 329
 Baltimore, 260 Sparrows Point acélművek, 471
 Bangkok, 431
 Banglades, AIDS-elleni kampány, 638 a tengerszint-emelkedés veszélye, 605
 Barnes, Trevor, 583
 Barrett, Eric, 708–709, 715
 Barry, Roger, 101, 131
 BART (San Francisco-i gyorsforgalmi rendszer), 263
Bartlett modell, 501, 504, 778
 Bartlett; Maurice, 152, 500
 baszk terület, 205, 527
 Bates; Marston, 304, 348
 Bayes-féle becslés, 684, 778
Bázispont árazás, 401, 778
 Beacon Hill, Boston, 379
 Beaglehole, J. C., 665
beágyazásos mintavétel, 714, 790
 Beavon, K.S., 447
 Beckinsale, Robert, 63
 Beckmann, Martin, 409, 445
befolyási övezet, 534–535, 797
 Behaim, Martin, 673
 bekötőutak, 411
 Belfast, 260
 Bell, G., 430
 belső robbanás, városok térképezése különböző időmetszetekben, 248–249
 Bering-szoros mint földszoros, 143
 Berkeley iskola, 205–206 *ld. még* Sauer
 Berliini fal, 517
 Bernoulli, Daniel, 499
 Berry, Brian, 239, 430, 431, 447, 454, 458, 556, 583, 598, 714 és a nagyváros gazdasági földrajza, 555 tudományos pálya, 555
béta index, 566, 778
betegség globális méretű megszüntetése, 624–627, 785
betegség miatt elvesztett életek (YPLL), 619, 801
 betegség, 614–655 *passim, ld. még* az egyes betegségeknél a 21. században, 651–652 a változó környezetben, 643–651 gazdasági fejlettség tükrében, 643–646 globális becslésük, 618–620 globális terhelés becslése, 617–621 hagyományos betegségek változó területisége, 621–633

- kapcsolat a földhasználat átalakulásával, 647–650
 kapcsolat a globális felmelegedéssel, 650–651
 kapcsolat a városiasodással, 645–646
 kockázat a trópusokon, 647
 megjelenés rejtélye, 633–635
 mint földrajzi probléma, 652–654
 okai, 617–618
 országonkénti becslések, 620–621
 periodikus jelleg, 500
 térbeli csökkenés, 646–647
 új betegségek területisége, 633–643
- betegségek jégyhegy-elmélete**, 617, 786–787
- bevándorlási hullámok az USA-ban, 167
- Beverly Hills, 423
- Bhagavadgita, 204
- biogeográfia**, 103–135 *passim*, 779
ld. még bioszféra; ökoszisztéma
- biológiai erőforrások, kimerülésük, 329
- biológiai koncentráció**, 295–296, 300, 779
- biológiai sokszínűség (biodiverzitás)**, 608, 779
- biológiaiilag lebomló**, 276, 779
- biomassza**, 116, 779
- biomok produktivitása, globális produktivitási mutató, 117–118
- biomok, 118–122, 134
 belső differenciáltságuk, 123–124
 belső régiók, 115–124
- köztes határok, 121–122
 produktivitásuk, 130–131
- bioszféra, 37, 39, 104–133 *passim*, antropogén hatás, 133–134
 biotikus környezet, 95
 erőforrásai mint népességszám-szabályozók, 131–133
 új társulások, 280–283
- Birmingham, Anglia, 259
- Black, Francis, 500–501
- Blij, Harm de, 547, 763
- Blue-hegység, 364
- Boesch, Hans, 155
- Boggs, S. Whittemore, 525, 547
- Bogue, Donald, 463–464
- Bohr, Niels, 5
- Bombay (Mumbai), 237
- Boole-algebra**, 730, 779
- Borchert, John, 367
- boreális erdőbiom, 606, 119–122
ld. még tajga
- boreális öv**, 119–121, 134, 779
- Borneó, erdőtüzek, 89
- Boserup-modell**, 281, 283–284, 300, 779
- Boserup, Ester, 283, 301
 életút, 281
- Boston, 239, 254, 260, 398, 400, 440
 digitális ortofotó, 738
- Boswash (Boston–Washington megalopolisz), 254
- Boughley, A. S., 176
- Bourne, Larry, 256, 261, 267
- Bowden, Leonard, 494
- Bowen, Emrys, 212
- Bowman, Isaiah, 526–527, 547, 768
 tudományos pálya, 526
- Boyle, P. J., 267
- bozót-parlag művelés**, 284, 779
- bozótűzek kialakulása, 133–134
- bölény, állomány megcsappanása, 274
- Braden, K.E., 547
- Bradley, David, 590
- Brahmaputra,
 delta, 218
 folyó, 96
- Bramhall, D. F., 477
- Brasília, 445, 575
- Brazília, 336, 445, 534, 759 *ld. még* Amazonas-vízgyűjtő; Brasília; Nordeste; Rondônia erdők kiirtása a keleti parton, 339
 helységnevek, 669
 kávétermesztés határa, 284–286
- Bretagne, 211
- Brice, William, 231
- Bring, E. G., 27
- Brisbane, 440
- Bristol a 18. században, 235
- Brit Geográfusok Egyesülete (IBG), 758
- Brit Királyi Földrajzi Társaság (RGS)**, 755, 758, 772, 795
- Brit-szigetek, 154 *ld. még* Írország a rómaiak idején, 699
 az iskolások tudatában, 226
 belső térbeli átszerveződés, 527
 közigazgatási egységek, 531–532
- központi kormányzat által támogatott területi egységek, 577
 millenniumi térkép (2000), 711
- Brockedon, William, 325–326
- Broek, Jan, 558
- Brookfield, Harold, 398, 583
- Broom, L., 238
- Brown, Eric, 124
- Brown, Lawrence, 505
- Brown, Lester, 238, 613
- Brown, Ralph, 169, 274
- Brunei, tengeri területi igények 539
- Brunn, Stanley, 266, 370
- bruttó nemzeti össztermék (GNP)**, 160, 544, 551–553, 602, 785
- Bryson, Reid, 90–93, 291
- Buchanan, Ogilvie, 477
- Bunge, William, 410
- Burgess, E. W., 454
- Burma, 553
 partvidéke, 87
- Burrough, Peter, 726, 747
- Burton, Ian, 97, 333, 356, 404
- Butte, Montana, 336
- Búza
 árciklusok, 442
 búzaöv,
 elterjedése, 468
- C**
- ¹⁴C kormeghatározás, 100, 779, *ld. még* radiokarbon kormeghatározás
- Cabell, James Branch, 172
- Calcutta, népsűrűségi gradiensek 457
- Cambridge, Anglia, 70, 178, 590
- Canberra, Ausztrália, 519
- Canicatti, földhasználati övezetek, 466
- Canterbury-síkság, 158
- Cape Canaveral, 73
- Cape Cod mint aránymérték, 20
- Carcassonne, a középkorban, 235
- Carlstein, Thomas, 30
- Carpenter, Rhys, 90
- Carroll, Lewis, 362, 422
- Carson, Rachel, 297, 300, 561
 tudományos pálya, 300
- Carter Center, 620–621
- Carter, Harold, 267
- Castree, Noel, 332

- Celebesz, 126, 482
 mint a kolera származási területe, 480
- Centers for Disease Control (CDC)**, 619, 628–630, 643, 779
- Central Park, Manhattan, mint földrajzi aránymérték, 21–22
- centralizáció, vállalati szervezet, 251
- centrifugális erők**, 780
 politikai földrajzi értelemben, 519–520
 városfejlődésben, 264–266
- cenzus, Egyesült Államok, 191
- Champion, A.G., 200
- Chandler, Anthony, 372
- Chandler, Tertius, 238
- Chapman, Keith, 333
- Chapman, W. B., 107
- Charleston, 239
- Chew Valley
 vendéglátóhelyek nevei, 676
- vízrendezés 325
- Chicago, 239, 251, 254, 260, 262, 398, 442, 451, 453, 457, 475, 483, 618
 földhasználat, 455
 nappali városi rendszer, 253
 regionális szerkezet, 456
 városból induló teherautó-forgalom, 398
 városi gradiensek időbeni változása, 457
- Childe, Gordon, 151
- Chile, határvíta, 525
- Chipitts
 (Chicago–Pittsburgh városi agglomeráció), 254
- Chipstead-tó, 322
- Chisholm, Michael, 466, 477
- Chorley, Richard, 26, 60, 63, 101, 131, 408, 413, 418, 776
- choroplettérképek**, 10, 30, 780
- Chrisman, Nicholas, 747
- Christaller, Walter, 408, 409, 437–438, 442, 446, 513, 546
 tudományos pálya, 431
- Christaller-modell, 431–440
 dél-németországi mintaterület, 434–436
 hierarchiák, 433–434
 komplementer régiók, 433–434
 központi helyek, 432–433
 módosítások, 440–446
- Christchurch, 249
- Christiansen, Sofus, 762
- Christy, T. F., 540
- Cincinnati, 239
- circumpacifikus övezet**, 45–46, 48, 67, 780
- cirrusz (fátyolfelhő), 72
- Ciszjordánia, Izrael, 523
- City of London, 163, 242
- Clapham, W. B., 132
- Clark, Andrew, 206
- Clark, Colin, 177, 190, 458
- Clark, Gordon, 583, 613
- Clarke, John, 200
- Claval, Paul, 389
- Clawson, M., 345
- Clayton, Keith, 254
- Cleveland, 251, 475
- Cliff, Andrew, 145, 153, 217, 219, 386, 480, 499, 500, 503, 505, 589, 622, 629, 634, 638, 654, 680, 681, 687, 732, 734, 735
- Cole, John P., 535, 583
- Coleman, D., 183, 200
- Colorado folyó, Hoover-völgy-zárógát, 304
- Colorado, 55
 kútvizet öntözés elterjedése a magasföldön, 495–496
 öntözés elterjedése, 495
 veszélyhelyzet Aurora városában, 741
- Colwell, Robert, 702
- Common, R., 52
- Commoner, Barry, 297, 561
- Comstock Lode, 312
- Conklin, E. C., 598
- Connecticut, 214
 Lyme-kór, 649
- Cook, E., 312
- Cook, James, 497, 664–665
 életpálya, 664
- Cooke, Ronald, 702
- Cookson, Catherine, 380
- Coon, Carleton, 144
- cornwalli nyelv, 211
- Cosgrove, Denis, 231
- Costa Rica, 237
- Cotopaxi, 48
- Coward, H., 101
- Cowley, Andrew, 70
- Cox, C. B., 134
- Cox, Kevin R., 227, 485
- Crawford, O. G. S., 698–699
 életút, 699
- Crisp, D.J., 280
- Crosby, Alfred, 169
- cryptosporidiosis 621
- cukorbaj, 651
- Curran, Paul, 715
- Curtis, John, 347
- Curtis, Leonard, 706, 715
- Cushman, J., 160
- CS**
- csak olvasható térkép (ROM)**, 718, 794
- családtervezési klinikák, 491
- csatornák,
 Panama-csatorna, 414–415
 Szezi-csatorna, 414–415
- Csehszlovákia, német etnikai kisebbség, 525
- Csendes-óceán medencéje
 csökkenő átutazási idő, 249
 gyarmatosítási útvonalak, 144
- El Niño hatása, 612
- felfedezése, 664–665
- felszíni vízhőmérséklet és El Niño, 88–89
 nemlineáris térképezése, 587
- többdimenziós térképe, 686–687
- Csendes-óceáni partvidék, 364
- Csendes-óceáni-szigetek *ld. még* sziget; Fidzsi-szigetek, Galápagos-szigetek; Hawaii-szigetek; Mangareva-szigetek; Marshall-szigetek; Nauru; Polinézia; Rapa-sziget; Tuamotu-szigetek
- járványtani változás, 644
- polinéz utazásai, 496–499
- tengerszint-emelkedés veszélye, 605
- csomóponti régiók**, 367–368, 389, 394–396, 418, 790
 elemei, 394–395
 lehatárolása, 395–396
- csomópontok és hierarchiák, 420–446 *passim*
 módosítások és alkalmazások, 440–446
- Christaller központi hely modellje, 431–436
- christalleri modell kiterjesztése, 436–439
- települések, mint láncok, 426–431
- városi települések lehatárolása, 423–426
- csomópontok, 395, 411
- csorda, határok, 512–513

- D
daganatos megbetegedések, 651
Daiches, David, 389
Dakota, településhálózat, 424
Dangermond, Jack, 718, 744
Dangermond, Laura, 744
Dánia *ld. még* Kronberg várkastélya
Kattegat, 511
Øresund, kapcsolat Dánia és Svédország között, 416
Daniels, P. W., 613
Daniels, S., 231
Dannenbrink, R., 377
Darby, Clifford, 339, 341–342, 382, 547
Darwin, Charles, 39, 104, 145, 183, 353
Daugherty, H. G., 200
Davies, R. E. G., 589
Davies, R. J., 516
Davis, David, 739, 741, 742, 747
Davis, Kingsley, 424
Davis, William Morris, 62–63, 526, 754
életút, 63
davis ciklusok, 62–63, 781
DDT, 296, 297, 781
táplálékláncban, 295–296
Death Valley (Halál Völgye), Kalifornia, 114
Dél (USA), 242
Dél-Afrika, 430, 534
Dél-Amerika, 40, 42, 69, 88, 140, 498 *ld. még* Andok; Brazília éghajlata, felhőzet, 68–69
vasérctelepek, 476
Dél-Ausztrália, 442–443
Delaware, határa, 522
Dél-Ázsia *ld. még* Brahmaputra; Gangesz; India; Pakisztán; Sri Lanka
kutatása, 766
magterülete, 148
Dél-India, 64
Délkelet-Ázsia, kolerajárványok, 218–219, *ld. még* Délkelet-ázsiai Országok Szervezete; Kambodzsa; Indonézia; Fülöp-szigetek; Szingapúr; Thaiföld; Vietnam
Délkelet-ázsiai Országok Szervezete (ASEAN), 533, 778
Délkelet-Németország, mintaterület, 434–436
Dél-kínai-tenger, 539
Dél-Korea, határai, 515
délkörök, 661, 789
Délnyugat-Anglia
mezőgazdasági földek termális felvételei, 706
regionális határok, 532
Dél-Wales, vas- és acélművek, 476
Demko, George, 485
demográfia, 171–201, 781
demográfiai átmenet, 192–194, 200, 781
demográfiai mutatók, 193
demográfiai stádium tengelye, 555
dendrokronológia, 80, 781
Denevan, William, 206
Dengue láz, 651
Denver, 56
Descartes-féle koordináta rendszer, 670, 779
Detroit, 251, 376, 475
dezindusztrializáció, 578–579, 781
Dicken, Peter, 477, 569, 571, 583, 613
Dickinson, Gordon, 672
diffúzió, 13–14, 781–782 *ld. még* Hågerstrand modellje; térbeli diffúzió
hullámai, 485
szimulációja, 488
típusai, 483
diftéria, 627
digitális ortofotó szelvények (DOQ), 738, 782
digitalizáló, 717, 720, 782
állományhibák, 731
dioxin, 276, 782
DNS, 66, 141
Domesday Book, (Anglia földbirtokkönyve 1086-ból), 339–341, 358, 782
Domosh, M., 231
Donner-hágó, 669
Donora-völgyi katasztrófa, 291
Dorling, Daniel, 691
Dorn, H. F., 192
Dorset, Thomas Hardy régiói, 381–382
Douglas, Ian, 101, 104, 135, 141–142, 169, 200, 231, 267, 332, 358, 389, 418, 547, 583
Downs, Roger, 770
Drakakis-Smith, David, 267
Duckham, A.N., 287
Ducktown, eróziós ciklusok, 343
Duerr, W. A., 405
Duncan, J., 206
Dunn, A. J., 63
Dunn, E. S., 460
Durham, stratégiai visszavonulási politika 579
Dury, George, 52
E, É
Earickson, Rod, 654
Ebola-láz, 639
Ecuador, 567
területi igények, 524
Edgell, M. C., 483
Égei-tenger, 90
Görög-török határvíta, 536
egészségügyi védvonal, 500, 781
Egészségügyi Világszervezet (WHO), 26, 550, 618–619, 624, 631, 633, 645, 652–653, 655, 800
himlőellenes kampány, 624–626
központjai 624
védőoltás-program, 627–630
égetéses vándorművelés, 277–279
éghajlat, változása, 70–100 *passim, ld. még* atmoszféra
általános légkörzés, 51–53
földi klímát alakító tényezők, 50–51
Holocén éghajlat-változások, 81–83
hosszú távú változások, 78–83
középtávú változások, 83–90
mint veszélytényező, 91–100
múltbeli éghajlat-változások bizonyítékai, 90–93
napi ingadozás, 71
nedves és száraz területek, 55
Pleisztocén éghajlat-változások, 80–81
rövidtávú ingadozások, 70–77
szezónális ingadozások, 71–77
éghajlati események, 63
éghajlatváltozás, mérése, 86
egyenletes hozamú erdőgazdálkodás, 320–321, 797
Egyenlítő, 661, 667, 783
egyenlítői biom, 119–121 *ld. még* trópusok
Egyesült Államok, 235, 236, 241, 265, 363, 398, 409, 430, 459, 475, 510, 536, 544, 551, 560
ld. még Appalache-hegység, Nagy-Tavak, Great Plains, Új-Anglia, Rio Grande és az eyes

- államok címszavainál
 AIDS elterjedése, 637, 640–641
 AIDS-modellezés, 636–637
 árvízveszély, 356
 census, 191
 éghajlata, 77
 éghajlati régiók, 385
 földhasznosítás változása, 345–346
 földrajzi tanszékek egyetemeken, 760–761
 gyomnövények hibridizációja, 281–282
 halálozások és megbetegedések, 620–621
 határai, 518
 helységnevek északnyugaton, 669
 hurrikánok átvonulási útvonala, 96
 indián nyelvek, 210–211
 kőolajkészletek, 308
 környezeti régiók, 363–365
 központ–periféria városiasodási fázis, 239–240
 kultúrrégiók, 365
 legnagyobb városok, 426–427
 mint egységes állam, 518
 mint földrajzi aránymérték, 21–22
 nagyváros körüli övezetek, 463–465
 nagyvárosok vízigénye, 292
 regionális tervezés, 580–582
 településhálózat, 425
 természetföldrajzi régiók, 364
 túltermelés a búzaövezetben, 653
 utazási idők változása az Államokon keresztül, 589
 vállalati szervezetek, 595
 városiasodás decentralizált fázisa, 239–240
 városiasodás ipari fázisa, 239
 városiasodás története, 239–241
 vasúti szállítások, 398
 végzett geográfusok, 768
 Egyesült Arab Köztársaság, népesedési viszonyok, 558
 Egyesült Királyság, 475 *ld. még* Anglia és Wales
 Egyiptom, 151, 649 *ld. még* Alexandria
 Föld méretének meghatározása, 661–662
 tíz csapás (Biblia), 709
 egymásra helyezkedő határrendszerek, 520, 521, 797
 egymást követő hullámok, 168, 795
 egységes kézbesített egységár, 401, 799
 egyszerű véletlenszerű mintavétel, 713, 796
 éhínség mint a népesség növekedésének fékezője, 184–188
 Ehrlich, Paul, 176, 561
 éhség sújtotta területek a világon, 187
 Eilati-folyosó, 524
 El Niño, 100, 612, 782
 éghajlat-ingadozások, 88–90
 El Tor, kolera származási területe, 481–482
 él, 722, 782
 elektromágneses spektrum, 701, 782–783
 Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezet (ENSZ, FAO), 319, 344, 708, 784
 élenjáró régiók, 376, 778
 elérhetőség, vállalati hatások, 250–252
 élet, eredete a Földön, 104–105
 Eliot, T. S., 4, 480
 ellenállási görbék, 491–492, 794
 Ellice-szigetek, 211, 498
 ellipszoidok, 661
 élőhely, 785–786
 eltartóképesség, 182–184, 200, 779
 élveszületések aránya, 173, 200, 781
Ember és Bioszféra Program (MAB), 605, 788
 emberi beavatkozás a bioszféra működésébe, 272–292 *passim*
 alacsony népsűrűség esetén, 288–292
 közepes népsűrűség esetén, 283–288
 magas népsűrűség esetén, 288–292
 emberi élet eredete, 141–142
 humánpopuláció eredete, 140–146
 időbeniség problémája, 141–142
 térbeliség problémája, 142–146
 emberi faj, eredetéről szóló eltérő hipotézisek
 afrikaeredet, 142
 korai vándorlási útvonalak, 143
 multiregionális, 142
 emberi komfortzónák, 131
 emberi faj, eredete és elterjedése, 139–168 *passim*
 Európaiak tengerentúli terjeszkedése, 156–165
 fontosabb regionális magterületek, 153–156
 Kolumbusz utáni Amerika, 165–168
 mezőgazdasági és városi eredet, 146–153
 emberi tevékenység napi ritmusa, 252
 emberi tűrőképesség, klimatikus határok, 129–130
 emberiség, mint a bioszféra része, 129–134
 biom produktivitása, 130–131
 ember környezeti igényei, 129–130
 ember–környezet problematika, 353–357
 ember–környezet viszony, 18, 356
 Enders, John, 631
 energiaforrások
 alternatív, 314, 316
 energiacyklusok az erdőkben, 109–110
 globális arányuk változása, 311
 ENSZ Környezetvédelmi Programja (UNEP), 605, 609–610, 799
 Entrikin, Nicholas, 370
 entrópia, 418, 783
Environmental Systems Research Institute (ESRI), 743, 783 *ld. még* Arc/Info
 environmentalizmus, 772
 profilja, 744
epicentrum, 568, 783
epidemiológiai váltás, 645, 783
episztemológia, 772, 783
 Eratoszthenész, 661–662
 erdei termékek, teherforgalom, 404
 erdő, energiacyklusok, 109–110
 erdőhatár változása
 globális méretekben, 57
 óceáni szigeten, 128
 erdők kiirtása, 338
 Rondónia, 648–649
 erdőterület
 energiaáramlás, 110
 kipusztítása, 339–341, 347

- erdőtüzek, 89
 Indonézia, 612
 Erie-tó, nemzetközi határ, 525
 erózió, szárazföldi, 60–62
 eróziós ciklusok, 62
 erődvárosok, 154
 erőforrások, 305
 meglévő és potenciálisak, 308
 erőforrások,
 a neolitikum idején, Kelet-
 Angliában, 306
 értékpapírpiacok, globális
 integrációjuk, 603
 értéktőzsdék, 584–585
 érzékelés, 358
 árvízvesztély, 356
érezkelők, szenzorok, 700, 795 *ld.*
 még légifényképek
 elektronikus, 703
 fotográfiai, 701–702
 típusaik, 701
 esőerdő, 116, 793
 Essayad, N., 603
 Estall, Robert, 477
 Észak-Amerika, 440, 467, 552 *ld.*
 még Kanada, Egyesült Államok
 acélipar telepítése
 a tengerpartra, 82
 gyepterületek, 274
 keleti partvonal, 82
Észak-atlanti Szerződés Szervezete
 (NATO), 533, 790
 Észak-Carolina, 572
 Észak-Dakota, 214
Észak–dél ellentét, 534, 654, 790
 Északi sarkkör, 250
 Észak-Írország, 215
 határviták, 525
 Északi-tenger, határai és
 kőolajkészletei, 538, 540
 Észak-karolinai kutatási
 háromszög, 459
 Észak-Korea, határai, 515
 Északnyugati terület, erdőzet, 321
 eszkimók, 205
 etikai problémák, GIS, 746
 Etiópia
 határai és pásztorkodó legeltetés
 526
 himlő megszüntetése, 626
etnicitás, 204–231 *passim*, 783
etológia, 511, 547, 783
 Euler, Leonhard, 411–412
 Európa, 398, 440, 552
 ld. még Alpok; Közép-Európa;
 Kelet-Európa, Skandinávia;
 Nyugat-Európa
 határok stabilitása, 544–545
 mint magterület, 153–155
 nagyvárosai, 266
 szénmezői, 475
 városiasodás, 154
 Európai államok tengeren túli
 terjeszkedése, 156–165
 behatolás a kontinensek
 belsejébe, 158
 földrajzi örökség, 161–164
 partmenti települések, 156–157
 politikai visszavonulás, 159–157
Európai Unió (EU), 533, 783
eutrofizáció, 610, 783
 Evanston, 455
 Everglades, természetvédelem,
 351–352
 Expanded Programme on
 Immunization (EPI,
 védőoltás-program), 627–630
 expanziós diffúzió, 482
exponenciális modellek, 175, 486,
 783
 extrém geofizikai események, 64,
 93–97
Exxon Valdey, olajömlés, 293
- F**
 faáruk, viszonylagos
 szállíthatósága, 405
fahatár, 128, 799
 Fairbairn, D., 691
 faj(ta), 205, 230, 793
 Farmer Ben, 86
 farmgazdaságok határainak
 kialakulása, 512
 favellák, Rio de Janeiro, 258
 Febvre, Lucien, 354
 fedett hidak, elterjedésük, 483
fedvény, 724, 791
fejlett ország, 554, 618, 781
 fejlett országok, 557
 fejlődés
 felzárkózás vagy szétszakadás
 (konvergencia vagy divergencia),
 559–560
 hatótényezők, 556–559
 jövőbeni távlatok, 560–561
 különbségek magyarázata,
 556–561
 mérhetősége, 553–555
 nagyvárosok szerepe, 150
 országokon belüli
 differenciálódás, 569–574
 profiljai, 554
 regionális beavatkozás, 574–582
 térbeli vonatkozásai, 562–569
 fejlődő országok, 557
 fejlődő világ, halálózások, 618
 Fekete-tenger, kikötők, 468
felezési idő, 317, 786
 felhőmintázat elemzése, 708
 felhőzet, értelmezése, 72
felségterület, 228, 230, 782
 Meinig modelljében, 228–229
 Felső-tó, vasérclelőhely, 476
felszínalaktan, geomorfológia, 766,
 784
 felszínek, 395, 449–477 *passim*
 globális megfigyelő rendszer,
 707
 városon belül, 450–49
 városon kívül (ipari tájak),
 469–472
 városon kívül (mezőgazdasági
 tájak), 459–468
 felszíni formák, 26, 788
 ciklus megszakadásai, 63
 életciklusa, 63
 feltörekvő régiók,
 a Friedmann-modellben, 566–7
feminista földrajz, 220, 230, 784
feng shui, 217, 784
 Fenner, Frank, 625
fenntarthatóság, 797
fenomenológia, 772, 791
 fenyő, Dél-Brazília, 669
 ferdetengelyű fényképek, 697
 Ferrel, William, 53
 fertőzés terjedése, 499
 fertőző betegségek, kanyaró, 153
 fertőző májgyulladás, 618
 Fidzsi-szigetek, 157
 Fielding, Henry, 660
 filmforgatási helyszínek, 374
 filmtípusok, tájak
 fényképfelvételei, 702
 Finlay, Derek, 696
 Finnország, 533
 orosz területi igények, 527
 Fischer, A. G., 104, 135
 Fisher, Charles, 86
 Fisher, Ronald, 712
 fitoplankton, 107, 792
fix-K hierarchiák, 446, 784
 Flandria, 155
 Flavin, C., 238
 Flax, M. J., 572
 Flecker, James Elroy, 36
 Flenley, John, 248

- Flood Control Act (árvízvédelmi törvény), 331
- Florida, 71, 241 *ld. még* Cape Canaveral; Everglades napi felhőzeti ciklusok, 73
- Flower, John, 389
- Foch marsall, 524
- folyó menti vakság, Afrika, 632–633
- folynosók, 143
- Foody, G. M., 715
- fordulópontok**, 799
- Forer, Philip, 247–249, 687
- forró égővi tájak, 706
- Forster, E. M., 234
- Foster, E. E., 85
- fosszilis tüzelőanyagok**, 313, 332, 784
- fotogrammetria**, 697, 791
- fotokémiai szmog**, 791
- fotomozaik**, 53, 791
- fotoszintézis, 110–112
- főkomponens-analízis (PCA)**, 554, 793
- főközlekedési kapcsolat, új közút hatása 256
- Föld Barátai, 332
- Föld *ld. még* világ eredete, 37
mint bolygó, 37–65 *passim*
méretei, 40
napsugárzási egyenleg, 49
- Föld teljes erőforrás-készlete**, 305, 332, 792
- föld termővé tétele, polderek, 275
- földérték, nagyvárosokban, 451–452
- földhasználat változásai, 338–359 *passim*
betegségek, 647–650
ember–környezet viszony, viták, 353–357
értelmezési nehézségek, 338–343
mint etikai probléma, 347–352
múltbeli változások
nagyságrendje, 343–347
- földhasználat**, 358, 788
ld. még mezőgazdaság;
nagyvárosok; Thünen modellje
globális változásai, 314
különbféle földhasználatok, 454
múltbeni földhasználatok
rekonstrukciója, 340
nagyvárosi modellje, 453
- földhasználati ciklusok, 284, 300, 788
- földhasználati övek, 462
- földi illesztőpont**, 700, 711–713, 785
- Földön leggyakrabban előforduló kémiai elemek, 305
- földrajz története
csoportok és társadalmak, 758–759
kartográfiai hagyományok, 754
nemzeti és nemzetközi szervezetek, 759–763
tudós egyéniségek, 753–758
- földrajz vége**, 587, 783
- földrajz, geográfia**, 745, 752–775
passim, 784 *ld. még* földrajz története
belső felépítése, 764
egysége és sokszínűsége, 763–765
elhelyezkedési lehetőségek
geográfusok számára, 766–770
és társtudományok, 765–766
GIS jelentősége, 744–745
jelenlegi szerkezete, 763–764
jövőbeni távlatai, 770–775
múlt öröksége, 753–763
új célkitűzései, 774–775
vezető tudósok 1775 óta, 756–757
- földrajzi environmentalizmus, fontosabb iskolák, 353
- földrajzi fókusz**, 661, 785
- földrajzi helyzet**, 4, 5, 30, 788
- földrajzi hosszúság**, 658–659, 600–661, 666–667, 788
- földrajzi információs rendszerek (GIS vagy FIR)**, 25, 652, 690, 713, 717–747, 784
alakleírás, 738–739
alkalmazásai, 736–742
alkalmazási területe, 737
elemei, 719–725
fejlett megjelenítési funkciók, 740–741
fejlett modellezés, 737–742
fejlődési menete, 742–744
földrajzi nagyságrendjei, 20–22
hardver elemei, 720
jövőbeni hatásai, 744–745
mint raszteres és vektoros rendszerek, 725–728
problémakezelő funkciói, 728–736
távlati lehetőségei, 742–745
- földrajzi kutatások léptéke**, 602, 604
- földrajzi kutatások, fejlődése, 759
- földrajzi szélesség**, 661, 666–667, 788
- földrajzi tanszékek egyetemeken
Berkeley, 205–206
Bristol, 770
Cambridge, 752, 755
Canterbury, 759
Egyesült Államok, 760–761
Kalifornia, 760
Maine, 745
New York at Buffalo, 745
Pennsylvania State, 770
Santa Barbara, 745
Waterloo, Kanada, 769
- földrajzi társaságok, 758
- földrajzi tér, összeomlása, 588–595
- földrengések, 44–46, 64–67, 93, 95
- földtan, geológia, 705
- fraktál**, 784
- Franciaország, 154 *ld. még* La Rance árapály erőmű
belső térbeli átszervezés, 527
gyarmatai, 161
határai, 520
keleti szénmezők, 475
korfa, 178–179
tájak, 225
utazási idők, 591
- Frankfurt, 434
mint pénzügyi központ, 602
- Frejka, Thomas, 199
- Frey, Alan, 386, 505
- Friberg, Tora, 222–223
- Friedmann központ–periféria modellje, 561–566
- Front, Robert, 510
- Fuji, 48
- Fullard, H., 547
- függőleges tengelyű képek, 697
- Fülöp-szigetek, 537, 626 *ld. még* Pinatubo
kínai népesség, 160
rizskutatás, 319
tengeri területi igények, 539
teraszos művelés, 270–271

G

- Gal Oya (vízgyűjtő-védelmi) program, 331
- Galápagos-szigetek, 145
- Galbraith, John Kenneth, 595

- Gambia, 513
AIDS elleni kampány, 638
Kuntair vidék, 467
- Gangesz
delta, 218, 481
folyó, 96
- Garland, James, 4
- Garner, Barry, 452–458
- gát, akadály**, 504, 778
akadályok és diffúziós hullámok, 492–493
- Gates, William, 593–594
- Gatrell, Anthony, 747
- Gauthier, Howard, 418
- gazdag országok, 522
- gazdasági ciklus, 593
- Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD)**, 533, 791
- gazdasági fejlődés
korlátai, 557
összefüggés a betegségekkel, 643–646
- gazdasági földrajz**, 394–477
passim, 782
- gazdasági megrázkódtatás
hierarchikus terjedése, 375
- Geertz, Clifford, 288
- General Motors, 595–596
- Genova, 155
- geodézia**, 661, 784
- geodolit, 668
- geofizika, 745
- geokémiai ciklusok, 112
- geológiai normák**, 343, 358, 784
- geomorfológia,
geoökonómiai tér, 595–600
- geopietizmus**, 383, 784
- geopolitika**, 526, 784
- geoszinkron műhold**, 706, 784
- geotermikus energia**, 314, 316, 785
- Gertler, Meric, 477
- gettó**, 259–260, 457, 785
gettósodás, 259–260
- határai, 512
- Ghana, határviták, 525
- Gilbert, Alan, 267
- Gilbert-szigetek, 211, 498
- Ginsburg, Norton, 554
- GIS *ld.* földrajzi információs rendszerek
- glaciálisok (eljegesedések) és interglaciálisok, 81
- Glacken, Clarence, 358
- Glassner, M. L., 547
- Glenn, John, 703
- globális csapadékmérő állomások, 712
- globális energiamérleg, 50
- globális falu**, 587, 785
- globális felmelegedés**, 606, 785
hatása a betegségekre, 650–651
hatása Kanadában, 607
- globális helymeghatározási rendszer (GPS)**, 667–668, 785
- globális járvány**, 616, 791
- globális nyelvcsoportok, 209
- globális szénkörforgalom, 111
- globális vállalatok, mérete, 595–596
- globális változások emberre gyakorolt hatása, 64–66
- globalizáció, 586–612
passim, 785
ld. még lokalizáció
- fogalma, 586–588
- földgömbök, 672–673
- földrajzi tér összeomlása, 588–595
- globális környezeti problémák, 604–612
- változó geoökonómiai tér, 595–600
- világvárosok kialakulása, 600–604
- viták, 586–588
- Goa, 156
- Gober, Patricia, 767
- Godfrey, Thomas, 667
- Gold, J. R., 359
- golyák, védelme, 331
- gomolyfelhők (cumulus), 72
- Gondwana**, 785 *ld. még* Pangea
- Goodchild, Michael, 715, 747
- Gottman, Jean, 254, 267, 520
- Goudie, Andrew, 30, 101, 301, 707, 777
- Gould, Peter, 30, 226, 490, 505, 562, 636–7, 639, 655, 688, 691
tudományos pálya, 636
- gömbi koordináták**, 666, 797
- Görögország, ókori civilizáció, 90–91 *ld. még* Szantorini földrajza, 661
- Göteborg, 250
- gráfelmélet**, 411, 418, 785
- grafikus felhasználói felület**, 723, 785
- Grand Canyon, 61
- gránit, 682–683
- GRASS, GIS szoftver, 721
- gravitációs modellek**, 402–404, 418, 785
határookra alkalmazva, 513–513
- Great Smoky-hegység, 580
- Gregor, H. F., 477
- Gregory, Derek, 389, 505
- grid, 661
globális, 672–673
hálózat, 661
helyi, 670–672
Kartezianus, 675
megválasztása, 678
- Grigg, David, 283, 301, 332
- Groombridge, B., 333
- Grönland, 296
jégsapka, 60
ólomkoncentráció a jégsapkán belül, 297
térképvetületek, 679
- Guadalupi, G., 691
- Guaranito vírus, 648
- Guatemala, Quezaltenango kerület, 465
- gumilepedő**, 729–730, 795
- Gungwu, Wang, 160
- GY**
- Gyámsági Területek,
megközelíthetőség, 688
- gyapjú, árciklusok, 442
- gyepterület–szarvasmarha ökoszisztéma, 280
- gyermekbénulás, 620, 627
megszüntetésére irányuló kampány, 630–632
- gyomnövények hibridizációja,
- H**
- Haden–Guest, S., 128
- Hadley cella**, 786
Hadley–Ferrel-modell, 50–51, 53–54, 67, 786
- Hadley, George, 53
- Hadley, John, 667
- Hägerstrand-modell**, 486–493, 504, 786 *ld. még* diffúzió
alapmodell, 486–489
módosításai, 489–493
módosított modell, 489–493
szabályai, 488
- Hägerstrand, Torsten, 250, 384, 416, 484, 494, 505, 562, 685–686
és a tér-idő földrajz, 13, 15–16
tudományos pálya, 16

- Haggett, Peter, 30, 389, 418, 446, 505, 654, 775, 776
- Hahn, Eduard, 148, 206
- hajsza ásványi anyagok után, 159
- halálózási arányszám**, 619, 789
mérése, 629
- halálózások aránya**, 173, 200, 781
- halászati jogok, El Niño hatása, 89
- Hall, Edward, 11
- Hall, Peter, 477, 568, 613
- hálózati változások, 413–418 *ld. még* folyamatok és hálózatok
- hálózatok változásai, 394–396
áramlási típusok, 397–398
közlekedési forgalom és információáramlás, 397–401
regionális hálózatok, 402–406
térbeli kölcsönhatás modellek, 402–406
- Hamer–Soper-modell, 499
- Hamilton, 476
- hamis színek, 701
- Hanson, N. R., 27
- Hanson, S., 220
- Hanyatló régiók a Friedmann-modellben, 567
- Hardin, Garrett, 172, 327
- Hardy, Thomas, 380–383
Dorset régiói, 382
- Hare, F. Kenneth, 101, 123, 607
és a kanadai klimatológia, 92
tudományos pálya, 92
- harmadik világ**,
- Harris, Chauncy, 428
- Harris, David, 702
- Harrison, John, 659, 667
- Harrison-féle kronométer, 659
- Harrod–Domar modell, 560
- Hart, Doreen, 398
- Hartshorn, Truman, 267
- Hartshorne, Richard, 518–19, 689, 763, 775
tudományos pálya, 369
térképek szerepe, 688
- Harvard Egyetem számítógépes grafikai laboratóriuma, 745
- Harvard Egyetem, 555
- Harvey, David, 257, 573–574, 685
tudományos pálya, 257
- hasadékvölgyek, 43–44
- hasmenés, 619, 620, 644
- határfolyók, USA és Mexikó között, 525
- határok *ld. még* területi feszültségek
- hatásuk a kereskedelmi forgalomra, 542
mint szűrők, 213, 541–544
példák az USA-ból, 521
típusaik, 520–521
- határszegmensek, fennmaradása, 735
- Hauer, J., 389
- Hauser, Philip, 192
- Haushofer, Karl, 535
- Hawaii-szigetek, 144, 498, 572, 665
térképei, 24
- Hay, Alan, 418
- házasítás**, 146, 782
- hegység, hatása az éghajlatra, 56–57
- hegységközi medence, 363
- hegy-völgyi régió (Appalache-hegység), 365
- Heimat*, 383
- Heisenberg, Werner, 5
- Helmfrid, Steffan, 762
- Helvis, M., 398
- hely**, 5, 23, 792
szent, 215
- helynevek**, 668–60, 791
Wessexben, Thomas Hardy nyomán, 382–383
USA északkeleti részén, 669
- helynevek, mint bizonyítékok**, 340, 358, 792
- Henderson–Sellers, Ann, 101
- Herbert, David, 267
- Herefordi világtérkép, 662–663
- Herfindahl, H., 540
- Hérodotosz, 140
- Herschfield, D.M., 98
- Hess, S. W., 526
- hexagonális alakzat, 433
- Heyerdahl, Thor, 496
csendes-óceáni népvándorlás, 497
- Heywood, L, 747
- híd elbontása, hatása, 417
- híd összeomlása Tasmaniában, 416
- hideg éghajlati öv, 51
- hidraulikus hipotézis**, 151, 786
- hidrológia *ld. árvizek*
- hidroszféra, 37, 38, 39, 58–64, 786
- hierarchiák, 395
- hierarchikus diffúzió**, 483, 484, 504
- hierarchikus mintavételezés, 714
- Himalája, 87
- himlő, 166
megszüntetése a világon, 624–627
Mexikóban, 635
- hinterland (mögöttes terület), 786
- Hippokratész, 622
- HIV-fertőzöttség terjedése
Bronxban, 639
- Hobart, közlekedési hálózat összeomlása, 416–417
bozóttűz, 483
- Hodder, Rupert, 160
- Hoekveld, G. A., 389
- Hold, felszíne, 34–35
- Holland Kelet-indiai Társaság, 421
- Hollandia, 423, 430, 553
föld termővé tétele, 275
földhasználati övek, 465
gyarmatai, 161
túlélési arány, 177
- Holmes, Arthur, 42
- Holmes, John, 396
- Holmes, Oliver Wendell, 695
- holocén**, 81–83, 794
- Holt-Jensen, Arild, 30, 418
- Holt-tenger, 43–44
- homeosztázis**, 786 *ld. még* rendszerek
- hominidák, családfa, 141
- homogén régió**, 367–368, 389, 799
- homokdűnék mint az éghajlatváltozás bizonyítékai, 82
- Hongkong, 217, 252
- hordozók**, 700, 792
- Horvátország, 552
- hosszúhullámú modellek, 568
- hőviharok, 93
- Howard, Luke, 72
- Howells, W. W., 169
- Hoyle, Fred, 247
- hozzárendelés, 733, 735
- hőmérséklet
globális eloszlása, 52
globális szélsőségei, 52
- hőmérséklet-csökkenés üteme, 57
- hőmérsékleti inverzió**, 291, 798
- hőszennyezés**, 294, 300, 798
- hőszigetek**, 289, 300, 786
- Hubbard, P. J., 581
- Hubbert, M. King, 313
- Hudson, 445
- Hudson-öböl Társaság, 181
- Hudson-öböl, 83
- Huggett, R., 134

- hullámok hatása a tengerpartra, 6–7
 hullámverés, 7
humánökológia, 353, 358, 786
 Humboldt, Alexander von, 694, 754, 758
 Hunt, Charles B., 364
 Huntington, Ellsworth, 354
 Huntsville, 241
 Hurka, T., 101
 hurrikán, 93, 95–96, 100
 Andrew, 94
 termális felvétel, 706
 veszélyeztetett területek, 96
 Hurst, Eliot, 418
 Husbands Bosworth, Leicestershire, 342
 Huston, M.A., 134
Huxley modellje, 207–208, 230, 786
 Huxley, Julian, 207
 Hypothetica, nemzetközi konfliktusok forrásai, 522
- I, Í**
időföldrajz, 15–16, 30, 798
 élettevékenységi ritmusok, 252
 időskorú népesség, 171
idősorok, 78, 85, 86, 798
 időszakos központi helyek, 438
 időszakos változások, 438–439
IDRISI, GIS szoftver, 721, 787
 Ifugao törzs, Fülöp-szigetek, 270–272
 Illinois *ld. még* Chicago; Evanston, mezőgazdasági földek, 224
 szárazföldi jégtakaró kiterjedése, 80
 immigrációs (bevándorlási) ráta, 145
 India, 140, 430, 520, 624 *ld. még* Benares (Varanasi); Bombay (Mumbai); Rajasthan (Rádzsasztán)
 monszun, 87–88
 nyelvi régiók, 209
 regionális felosztás, 370–372
 Indiai óceán, 43
 indián, kultúrterületek, 165–166
 Indiana, amik letelepdedése, 217
 Indianapolis, 376
 Indokína, a gyarmatrendszer felbomlása, 161
 Indonézia, mint állam, 518 *ld. még* Celebesz; Kalimantan;
- Tambora
 erdőtüzek, 89
 kínai népesség, 160
 tengeri területi igények, 539
 Indus-völgy, 151
 vízjogi vita, 525
 influenza, 166, 618
infrastruktúra, 733, 787
infravörös érzékelők, 701–702, 787
 innovációs arány, 484
innovációs hullámok, 479, 484, 504
 ínségövezetek, segélyezendő területek, lehatárolása, 576–578
 interglaciális, 80
Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), 60, 650, 787
Intergraph Corporation, 743, 787
internet, 592, 739, 787 *ld. még* világháló (World Wide Web)
interpoláció, 787 *ld. még* trendfelület térképek
 inverziós rétegek, 291
 Iowa
 konjunktúraciklusok, 480
 Mill Creek-i ásatások, 90–93
 ipari tájak, 469–476
 ipari városok, fejlődésük, 238
 ipartelepítés, legkisebb ráfordítással, 470
irodalmi régió, 381, 389, 788
 Írország,
 burgonyavész okozta éhínség, 184
 ír nyelv, 212
 Írország, határviták, 525
irtásos-égetékes földművelés, 272, 796
 Isaac, E., 148, 169
 Isard hálózatok, 408
 Isard, Walter, 395, 403, 438
 Iskolakörzetek, 385–387
 Wisconsin falusi térségeiben, 386–387
ismétlődő periódusok, 98–99, 794
 iszlám, elterjedése, 214
 Izland, 423, 537–538, 589
 geotermikus energia, 314
 kontinentális talapzat határa, 537
 orvosföldrajzi körzetek, 734
izodapánok, 470–471, 476, 787
 Svédországban, 472
 izohiéta, 11
 izokrón, 11
izosztatikus kiemelkedés, 62, 787
 izoterma, 11
izotim, 470–471, 476, 787
izotróp tér, 461, 470, 787
 izovonal, szintvonal, 9
izovonalas térképek, 30, 787
 Izrael, 521, 630 *ld. még* Eilat-folyosó, Jeruzsálem, Jordánia, Palesztina
 városok népességszám szerinti eloszlása, 430
 zsidó telepék Ciszjordániában, 575
- J**
 Jackson, Peter, 231
 Jacobs, Jane, 150
Jacobs-féle hipotézis, 150, 168, 787
 Jäger, Helmut, 340
 James, Preston, 339, 776
 Jamestown, 166
 japán B encefalitisz, 618
 Japán, 475, 552, 557–558, 688 *ld. még* Fuji
 demográfia, 558
 korfa, 557
 Minimata betegség, 272, 295
járvány, 499, 783
 védekezés, 503
 járványügy (epidemiológia), 745
 Jáva *ld.* Krakatau
 Jefferson, Thomas, 670
 Jeffreys, Harold, 42
 jégsapkák, 82
 szárazföldi jégtakaró kiterjedése, 80–81
 Jeruzsálem, 527, 663
 óváros, 202–203
 Johnston, Ronald, 30, 200, 206, 231, 267, 332, 380, 389, 418, 446, 477, 505, 583, 604, 613, 691, 715, 747, 775, 777
 Jones, C. B., 747
 Jones, G. E., 491
 Jones, K., 654
 Jones, M. V., 572
 Jones, S., 169
 Jordán folyó, vízjogi viták, 525
 Jordan–Bychov, T. G., 231
 Jordánia, 43
 Jorubaföld, ismétlődő gazdasági ciklusok, 439
 Joske, R. A., 655
 Junin vírus, 648

- K**
 Kajmán-szigetek mint offshore
 pénzügyi központ, 602, 604
 Kalifornia, 247, 560, 572 *ld. még*
 Los Angeles; San Francisco;
 Szilikon-völgy
 aranyláz, 159
 El Niño hatása, 89
 éghajlata, 75–76
 szélenergia hasznosítása, 314
 tengervíz beszívargása, 307
 White-hegység, 80
 Kalimantan, erdőtüzek, 612
 Kalinyingrád, 670
 Kambodzsa, 694
 kínai népesség, 160
 tengeri területi igények, 539
 Kamerun *ld.* Korup Nemzeti Park
 Kammeyer, K. C., 200
 Kanada, 235, 236, 242, 246, 510,
 536, 537 *ld. még* Toronto és az
 egyes tartományok alatt
 Amerikanizálódása, 587
 boreális övön belüli régiók, 123
 búzaöv, 468
 éghajlata, 92
 gazdaság állapotának térbeli
 különbségei, 571
 globális felmelegedés hatása,
 607
 határai, 508–509, 515, 517, 521
 jégtakaró kiterjedése, 80
 Lacorne gránitmasszívum
 térképei, 682
 mint állam, 518
 Quebec–Ontario közötti határ,
 213
 termőterületek elhelyezkedése,
 224
 vállalatként viselkedő állam, 599
 Kanadai préri, 422
 Kanadai-pajzs, 475
 Kansas *ld. még* Topeka
 földárok, 451
 radarfelvétel, 703
 Kansky, K. J., 413, 418, 566
 Kant, Immanuel, 754
 Kanton (Guangzhou), 156
 kanyaró, 166, 482, 499, 620, 644
 elterjedése a pennsylvaniai
 amisok között, 219–220
 eredete, 153
 felszámolására irányuló
 kampányok, 627–630
 kiindulási góc, 152–153
 változások az USA-ban, 629
- karantén**, 503, 793
 Karaska, Gerald, 477
 Karib-tenger, hurrikánok vonulási
 útvonalai, 96
 kartográfia, 661, 779 *ld. még*
 Descartes-féle
 koordináta-rendszer; Föld;
 térképezés; térképvetületek
 kaszkád diffúzió, 483, 779
 Katalónia, 155
kataszteri térkép, 737, 779
 katasztrófák 774, 779
 hatásuk falusi településekre, 444
 katasztrófák, ismétlődő és intenzív,
 97
 előrejelzésük, 98
 katénák, 115, 779
 Kates, Robert, 97, 333, 356
 Kaukázus, 178
 kávétermesztés határa, Brazília,
 284–286
 kávéültetvények, 284–286
 Keates, J. S., 691
 Kelet-Anglia, 341
 Kelet-Ázsia, földrajza, 765 *ld. még*
 Kína; Hongkong; Japán
 Kelet-Európa *ld.* Lengyelország,
 Oroszország, Szovjet-
 Oroszország
 Kellerman, Andrew, 419
 kelta nyelvek, 311
 Kenya, 216
kényelmi zónák, 130, 134, 780
képelem (pixel), 703, 792
 képi felbontás, 700, 794
 szintjei, 19–20
 Kepler, Johannes, 394
 képzeletbeli világok, 676
 kerep-hatás, 247
 keresőhálók, 670
 Kershaw, Diana, 770
késleltetett hatás (hiszterézis), 444,
 786
készletek, 794
 mennyisége, 307
 mennyiségét befolyásoló
 tényezők, 308
készletszerű erőforrások, 309, 332,
 797
készletszerű erőforrások, 332, 793
 Keyfitz, Nathan, 195
 kezdőmeridiánok, 661, 793
 Kiefer, R. W., 715
kiemelés, 700, 783
 Kilimandzsáró, 43
 Kim, Yeong-Hyun, 613
- Kína, 24, 140, 152, 520 *ld. még*
 Sárga-folyó (Huang He) völgye;
 Szecsuan tartomány
 kínai diaszpóra, 159–160
 kivándorlás, 160
 Nagy Fal, 517
 tengeri területi igények, 539
 tengerparti strand, 7–8
 túlélési ráta 177
 Kínai Nagy Fal, 417
 kínálati árgörbe, 452–453, 476,
 778
 King, Leslie J., 376, 524–426
 Kinnaird, V., 220
 Kiotó, mint szent hely, 215
 kipusztulási ráta, 128, 145
 Kiribati, a tengerszint-emelkedés
 veszélye, 606
 Kiruna, 250
 Kissling, Christopher, 687
 kiterjedés meghatározása,
 682–683
 klímarégiók, USA, 384–385
klímax állapot, 109, 134, 780
 Kniffen, Fred, 206, 483
 fedett hidak, 225
 Knight, Gregory, 187
 Knos, Duane, 451
 koalíciók, kikényszerített, 534–535
 típusai, 533–534
kognitív behaviorizmus,
 353, 780
kognitív térképek, 780 *ld. még*
 mentális térképek
 Kohl hálózatok, 408
 Kohl, J. G., 407, 408, 418
 Kohler, M. A., 98
 Kolars, John, 483
 kolera, 622
 19. századi nagyobb járványok,
 622
 ázsiai terjedése, 218–219
 globális járványok, 218–219
 Sohoi járvány, 732
 térbeli elterjedése, 480
kólibaktériumok, 609, 780
 Kolumbia, 567
 Kolumbusz előtti Amerika,
 165–166
kommunikáció áramlás (hírközlés),
 397, 780
komplementaritás, 404, 780
komplementer régiók, 432–433,
 446, 513
komplex régió, 367, 389, 780
 Kondratyev, Nyikolaj, 568

- Kondratyev-ciklusok, 568, 593, 787
ötödik, 592–593
konform (szögtartó) vetület, 673
Kongó, 214, 283
konjunktúraciklusok, 593, 779
konnektivitás, 413, 418, 780
kontakt mező, 250, 487
Kon-Tiki, útja a Csendes-óceánon, 211, 496–499, 504
kontinensvándorlás, 40–41, 780
kontinentális éghajlat, 54, 780
kontinentális talapzat (self), 535, 537–538, 547, 780
kontinentalitás, éghajlati hatások, 56
Koppen, Vladimir, 122
korallzátony, 38–39, 781
mint ökoszisztéma, 113
Kordillerák, 363
korfa, 179–180, 200, 792
kormeghatározási módszerek *ld.* dendrokronológia; pollenanalízis; radiokarbon kormeghatározás
Korup Nemzeti Park, 128
kozmológia, 661, 781
kölcsonös láthatóság, GIS térképezésben, 736
költségi tételek izovonalas térképei, 470–471, 476, 787
Königsberg problémája, 411, 412, 670
könnyűipari ágak, 471, 788
Kőolajexportáló Országok Szervezete (OPEC), 533, 791
körkörös védekezési stratégia, 503, 794
környezet leromlása, 272–277, 783
környezet, 16, 783
felépítése, 37–38
környezeti adatsorok, 78–80
környezeti determinizmus, 354, 358, 783
környezeti hatástanulmány, 767, 783
környezeti kockázatok, 64
atomeróművek, 317
extrém geofizikai események, 93–97
GIS-térképek, 741
ismétlődő és intenzív események, 97–98
mértéke, 611
visszatérési periódusok, 98–99
környezeti problémák, globális méretekben, 604–612
környezeti vizsgálatok távérzékeléssel *ld.* távérzékelés
körzetesítés, 547, 782
Közel-Kelet *ld. még* Egyiptom; Izrael; Szaúd Arábia
feszültségócok, 522
folyamvölgyek, 140
Közép-Afrika, HIV-fertőzés kiindulási területe, 634
Közép-Amerika, 140 *ld. még* Costa Rica; Salvador; Guatemala; Mexikó
felhőzetelemzés, 708
mint mezőgazdasági magterület, 146
közepesen gazdag országok, 552
Közép-Európa, 670
Közép-Európa, lehatárolások, 670
ld. még Alpok, Ausztria, Németország, Liechtenstein, Svájc
Közép-Mexikó, 152
közlegelők tragédiája, 327–328
közlekedési forgalom, New Orleans, 742
közlekedési hálózat optimalizálása, 433
közmű-térképezés, 737, 800
központi javak hatósugara, 432
központi hely elmélet, 779–790 *ld. még* christalleri modell
központi hely, 446, 779
hierarciájuk, 433–434
katasztrófa esetén, 444
központi jelleg, 432
központi síkvidék, USA, 363
központi üzleti negyed, 262–263, 450, 452, 453, 454, 455, 476, 779
központ-periféria modell, 781
közvetlen hozzáférésű térkép (RAM), 718, 793
Krakatau, vulkán, 64
Kroeber, A., 206
Kronberg várkastélya, 5
Krugman, Paul, 477
Kuhn, Thomas, 25
kultúra, 203, 781
jellegzetességek elterjedése, 206
kultúrák magterületei, 214
kulturális ökológia, 200, 781
kulturális sokszínűség, 204–230
passim
mint a nemek közötti különbség, 220–222
mint kultúrrégió, 222–230
mint nyelv, 208–213
mint regionális mutató, 204–208
kultúrrégiók, 222–230, 389, 781
elhatárolásuk, 206
az USA-ban 375
kultúrtájak, 224
Kuntair terület, Gambia, 467
kurd népesség, 519
kuru (idegrendszeri megbetegedés), 205
kutatási terv, 714, 794
Kutzbach, J.E., 291
különleges gazdasági övezetek, 575, 797
kvantitatív forradalom, 771, 793
kvaterner szektor, 245, 266, 793
Kyūshū, 64
- L**
La Manche, határai, 540
Labrador, 589
éghajlat, 92
szárazföldi jégtakaró kiterjedése, 80
vasérclelőhely, 474, 476
Lamb, Hubert, 101
Lambert, Johann, 673
LANDSAT, 20, 704, 737–738, 788
Lanegrán, David, 702
Lange, J., 79
Lappföld, delta vegetáció, 102–103
Lassa-láz, 639
latifundiumok, 788
Latin-Amerika, 237 *ld. még* Brazília; Közép-Amerika; Kolumbia
himlő megszüntetése, 626
latin-amerikai kutatások, 766
Laurenciai (Kanadai)-pajzs, 363
Laveran, 622
lavinák, 93
Lawrence, D.H., 380
Learmonth, Andrew, 371
lebontó szervezetek, 110, 781
lefolys, 59–60, 795
légcsőhurut megbetegedések Londonban, 680–681
legeltetés, ökológiája, 279–280
legeltető állattenyésztés, 287, 791

- léghajózás és korai légifényképezés, 695
- légifényképek**, 695–699, 777 *ld.*
még szenzorok,
 légifényképezési útvonal, 698
 méretarányuk, 697
 régészeti alkalmazása, 699
- legionárius betegség
 megjelenése, 642–643
- légköri csapadék, globális eloszlás, 53–57
- legközelebbi szomszéd index**, 425–426, 790
- legnagyobb óceáni csatornák, 414–415
- legrövidebb utak, 410
- légszennyeződés**, 290–292, 777
- légzőszervi megbetegedések, 644
- lehatárolási problémák**, 423, 446, 779
- lehordás–felhalmozódási ciklus, 343
- Leighley, John, 147
- leishmaniázis, 651
- lemeztektonika, 42–44, 67, 792
- Lengyelország, 154
 Danzigi korridor, 524
- Lenin, 534
- Leningrád, 527
- Leopold, Luna, 114
- letapogatók, szkenner**, 720, 795
- Leticia-folyosó, 524
- Lever, W. F., 613
- Levey, M. L., 180
- Levison, Michael, 498, 505
- Lévi-Strauss, Claude, 207
- Lewis, G. Malcolm, 362
- Leyshon, Andrew, 604
- Libanon, 162
- Libby, F. Willard, 79
- Líbia, 55, 393
- Liechtenstein mint offshore
 pénzügyi központ, 604
- Lieth, Helmut, 116
- Lillesand, T. M., 715
- Lindberg, O., 472
- litoszféra**, 37, 39–48, 64, 788
- Liverpool, megközelíthetőség, 414–415
 zenei diffúzió központja, 483
- Livi-Bacci, M., 200
- Livingstone, David, 775
- Lloyd, Peter, 477, 569, 571
- lokalizáció, 588, 788
- Lombardia, 155
- London, 155, 237, 242, 400, 483, 590, 663
 hősziget, 289
 légcsőhurut térképei, 680–681
 mint a világ pénzügyi központja, 602
 nagyváros terjeszkedése, 253–254
 távolsága a búzatermelő vidékektől, 468
 városklíma, 289, 372
- Long Island
 DDT mocsári ökoszisztémákban, 295–296
 erdei ökoszisztémákban, 110
- Longley, Paul, 747
- Lopez, Alan, 619
- Lord, J. D., 528
- Lorenz görbe**, 569–570, 788
- Lorenz, Konrad, 11, 511
- Los Alamos, 241
- Los Angeles, 360–361, 362, 423, 445, 483
 mentális térképei, 377
 rövidülő utazási idők, 247
 szmog, 290–291
 városimázs, 377
 városklíma, 290
 város terjeszkedése, 255
- Los Angeles-i-medence, 361
- Lowry modell, 244
- Lowry, Ira, 244
- Lösch, August, 437, 447, 480
- Lösch-féle tájkép, 437–438
- Lueder, D. R., 697
- Lund, 13
- Luxemburg, szénmezők, 475
- Lyme-kór, 635
 életciklusa, 649
- Lynch, Kevin, 378–379
- Lynch-féle elemek**, 378, 389, 788
- M**
- MacArthur, Robert, 145
- Machupo vírus, 648
- Mackay, Ross, 213, 679
- Mackenzie-vízgyűjtő, 123
- Mackinder, Sir Halford, 534–535, 754
 életút, 535
- Mackinder-féle hátország modell**, 535, 547, 788
- MacKinnon, Bruce, 256
- Madden, C. H., 445
- Madras, 156
- magterület, 141
- magterület**, 227–228, 230, 781
 Meinig modelljében, 227–229
- magterületek a Friedmann-modellben, 566
- Maguire, David, 747
- Magyarország, 524, 630
- Mahar, Dennis, 648
- Maine, határai, 515
 Kanadával, 525
- Maláj-szigetvilág,
 Malájzia
 kínai népesség, 160
 tengeri területi igények, 539
- malária, 619, 621–624, 644, 648–649, 650–651
 elterjedési területei a világon, 623
 újbóli megjelenése, 622
 vörösvérsejtek elektronmikroszkópos felvétele, 617
- Maldív-szigetek, a tengerszint-emelkedés veszélye, 606
- Malmö, 250
- Malthus elmélete**, 182–183, 200, 788
- Malthus, Thomas Robert, 182–183, 188, 200, 283, 754
 életút, 183
- Man szigete mint offshore
 pénzügyi központ, 604
- Mangareva-sziget, Csendes-óceán, 498
- mangrove**, 125, 788
- Manguel, A., 691
- Manhattan, 39, 420–421, 449
 látképe felülről, 696
 mint földrajzi aránymérték, 21–22
- Manley, Gordon, 78
- Mappa Mundi, 663
- Marble, Duane, 714
- Marburgi betegség
 elterjedése a trópusokról, 638–639
- March, Lionel, 252
- Marcus, Joyce, 217
- marhavész, 152
- Marquises-szigetek, 144
- Marsh, George Perkins, 336, 758
- Marsh, William, 695
- Marshall, M., 568
- Marshall-szigetek, korallzátony
 ökoszisztémák, 113
- Martin, Geoffrey, 526, 776
- Martin, Ronald, 604

- Marx, Karl, 534, 562
 Masfield, G. B., 287
 Massachusetts, választási manipulációk, 528 *ld. még* Boston; Cape Cod; Nantucket
 Matanuska-völgy, mezőgazdasági kolonizáció, 346
Máté-effektus, 754, 789
 Mather, A. S., 333
mátrixnyomtató, 721, 782
 Mauritánia, 475
 Mauritius, népességszám-változás, 157, 173–174, 192
 Mayer, Harold, 454
 McDonnell, M., 301
 McDonnell, Rachel, 726, 747
 McDowell, Linda, 231
 McHale, J., 111
 McLuhan, Marshall, 587
 McManus, Phil, 332
 Mead, William R., 124
 Meade, Melinda, 654
 Meadows, Denis, 297
 Mecklenburg, földhasználati övek, 459–461
 medián vonalak, 511, 540, 547, 789
 medián, 86
mediterrán, 789
 biom, 118–121, 134, 280
 éghajlat, 75–76
 megacityk, 234
 megalopolisz, 254, 789
megbetegedések száma, 619–620, 789
 megközelíthetőség, változása, 687
 közlekedési hálózatokban, 411
 megújuló erőforrások, 306, 794
 Meinig, Donald, 228–229
 tudományos pályafutás, 228
Meinig-modell, 227–230, 789
 Mekka
 mint szent hely, 215
 szerepe a kolera terjedésében, 218–219
 Mekong,
 delta, 283
 folyó, 113
 Melbourne, 440
 városimázs, 380
 Mendel, Gregor, 318
 Mendip-dombság, 696
 mennoniták *ld. amikok*
mentális térképek, 789
 Anglia, 226
 Boston, 378–379
 Dél (USA), 226
 Los Angeles, 377
 Mercator, Gerardus, 673
méretarány, 30, 795
 megállapítása, 678
 mérsékelt éghajlati öv, 51
 mérsékeltövi családi gazdaságok a volt gyarmatokon, 157–158
 mérsékeltövi periferiális biom,
 Mesabi vasérclelőhely, 336
 Meteorológiai Világszervezet (WMO), 72, 92
 metodológia, módszertan, 772
 meuse-völgyi katasztrófa, 291
 Mexikó, 557
 demográfiája, 558
 határai, 515, 525
 magterülete, 148
 Mexikói-öböl, 82, 304
 hurrikánok átvonulási útvonalai, 96
 sekélytengeri kőolajkészletek, 302–303
 Mezopotámia, 151
mezőgazdaság magterületei, 777
 eredete, 146–149, 168
 mezőgazdaság, 152–153
 intenzifikálódása, 281
 járványügyi vonatkozásai, 152–153
 mezőgazdasági kutatások, 319
 mezőgazdasági tájak, 459–468
 szerepe az ökológiai táplálkozásláncban, 286–288
 telephely-választási modellek, 459–469
 zöld forradalom hatása, 149
 mezőgazdasági földek, 224
 hőfelvételei, 706
 mezőgazdasági rendszerek, osztályozása, 287
 MGE, GIS software, 721
 Michigan-tó, 454
 Microsoft Corporation, 594
midden, 789
 Middlesex, 342
 Midwest vezető és leszakadó régiók, 376
 Mikesell, Martin, 206, 231
 mikroklima, 291, 789
 mikronéziai falu, 207
 Mill, John Stuart, 373
Minimata betegség, 272, 295, 300, 789
 Minneapolis–St Paul, 238, 251, 572
 Minnesota, 214, 243 *ld. még*
 Minneapolis–St. Paul meglepedés az állam délkeleti részén, 478–479
 Quetico–Superior park, 326
 településhálózat, 424
 tornádó, 94–95
 vasérclelőhelyek, 243, 476
mintaterület, típusrégió, 389, 783
 mintavételezés tervezése, 714
 mintázatok fölismerése, 680–681
 Mintzer, I. M., 101
 Mississippi
 delta, 60–61
 folyó, 422, 479
 Missouri, 572
 szárazföldi jégtakaró kiterjedése, 80
 Mitchell, Bruce, 332
 mocsaras síkság Kanadában, 116
modell, 22, 30, 789
 a földrajzban, 22–30
 Mojave-sivatag, 361
 Mollweide, Hans, 673
 Momsen, Janet, 220
 Monk, Janice, 231
 Monmonier, Mark, 691
monszun, 86–88, 789
 Montana, határai, 509 *ld. még*
 Butte
 aranybánya, 304
Monte Carlo-modell, 487, 789
 Montgolfier fivérek, 695
 Montreal, 234, 251
 térbeli kölcsönhatás, 213
 Moon, G., 654
 Moore, P.D., 134, 613
 More, Rosemary, 60
 Morgan, W. B., 477
 Morrill, Richard, 266, 485, 505
 Moszkva, 26, 234
 szárazföldi jégtakaró kiterjedése, 80
 Mount Egmont, 48
 Mount Kenya, 43
 Mount St. Helens, vulkánkitörés, 46–48, 64–65
 Mount Vernon, 331, 669
mozgóátlag, 863 789
 Muir, John, 483
 Muir, M., 547
 Muir, R., 524
multinacionális vállalatok, 597, 789
multiplikátor hatás, 243–244, 789
multispektrális felvételezés, 700, 790

- Mumford, Lewis, 150, 169, 348
 mumpsz, Nyugat-Ausztrália, 618
 Munich, 434–435
 Munton, Richard, 477
 Murray–Darling-síkság, 85, 158
 Mururoa-atoll, 538
 műkénei civilizáció, 91, 93
 éghajlati ingadozások, 90–91
 műszaki fejlettségi tengely, 555
 Myrdal, Gunnar, 560
- N**
 Nagy Gazdasági Világválság, 480
 Nagy Özönvíz, 166–168, 785
 Nagy Tavak, 81, 404, 609
 acélipari komplexum, 475
 Nagy-Britannia *ld.* Anglia és Wales,
 Északi-tenger
 nagyváros nappali vonzaskörzete,
 252–257
 nagyvárosi területek,
 legnagyobbak, 237
 nagyvárosláncok, 427
 nagyvárosok *ld. még* az egyes
 nagyvárosoknál
 a népességszám következményei,
 265
 életminőség, 265
 hatásuk a légkörre, 288–292
 lehatárolási nehézségek, 423
 lehatárolásuk, 396
 méret és rangsor, 429
 mint komplex rendszerek,
 263–264
 mint ökoszisztéma, 288
 mint problémákkal küszködő
 területek, 257–266
 Nyugat-Európában, 155
 vízigényük, 292
 Nantucket, természeti csapások
 ismétlődési gyakorisága, 99
 napj-egyenlőség, 100, 783
 napenergia, 49, 71, 75, 796
 napforduló, 100, 796
 napraforgó, hibridizálás, 282
 Naprendszer, kialakulása, 37
 NASA, 5
 Natal, 157
 National Center for Geographic
 Information and Analysis
 (NGIA), 745, 790
 National Research Council, 301
 Nauru, mint offshore pénzügyi
 központ, 604
 Navaho, indiánok letelepedési
 területe, 165
 nedvességmérleg, szezonális, 76
 negatív visszacsatolás, 19, 790
 negyedkor, 70, 128
 négyfa-szerkezet, 729, 793
 nehézfém, 296, 786
 nehézipari ágak, 471, 786
 nem megújuló erőforrás, 306–377,
 390
 nem szállítási költségek, 473
 nemek, 220, 230, 784
 egyenlőtlenségek, 221–222
 földrajza, 220–222
 munkalehetőségek közötti
 különbség, 221
 Németalföld, 753
 Németország, 475, 534
 benépesülése, 436
 nem-euklidészi tér, 684–685, 790
 nemzetállamok, 516, 790
 nemzeti ikonográfia (identitástu-
 dat), 520
 nemzeti keresőhálózat Nagy-
 Britanniában, 670
 Nemzetközi Alkalmazott
 Rendszerelemzési Intézet
 (IIASA), 759
 Nemzetközi Földrajzi Unió (IGU,
 NFU), 762, 787
 nemzetközi határok, stabilitása,
 545
 nemzetközi kereskedelem,
 vámtarifa hatásai, 543
 Nemzetközi Rizskutatási Intézet
 (IRRI), 319
 Nemzetközi Természetvédelmi
 Unió (IUCN), 608
 neolitik forradalom, 146, 790
 népesség elöregedése, 178, 198
 népesség szélesség szerinti
 eloszlása, 646
 népesség vándorlása, 173
 befelé irányuló, 258
 kifelé irányuló, 260–261
 kontinensek közötti, 157
 népesség, eloszlása földrajzi
 szélesség szerint, 646 *ld. még*
 népességdinamika,
 élők és halottak, 190
 Föld népessége, 192
 népességdinamika, 172–200 *passim*
 életkor földrajzi különbségei,
 177–180
 növekedés irányai, 194–200
 növekedés üteme, 172–177
 növekedés ökológiai korlátai,
 181–189
 növekedési görbék, 175–176
 térképezése, 9
 világnépesség növekedésének
 története, 189–194
 népességi előrejelzések, 194–200
 nettó jólét, 561
 Nevada *ld.* Comstock Lode
 New Jersey, új választókörizetek,
 530
 New Orleans, közlekedési
 forgalom, 742
 New York Állam, mint földrajzi
 aránymérték, 21–22 *ld. még*
 Long Island; Manhattan; New
 York
 New York, 172, 232–234, 237,
 239 242, 247, 252, 398, 422,
 428, 445
 csökkenő utazási idő, 247
 globális pénzügyi központ, 602
 lehatárolása, 424
 Newfoundland, 664
 Newton, Isaac, 20, 402, 751, 752,
 771, 774
 Ngorongoro Nemzeti Park, Kelet-
 Afrika, 331
 Nigéria, 172
 éghajlat, 75–76
 esőerdő, 127
 földhasználati övek, 466
 határai, 521
 sivatagi fosszilis dűnék, 82
 vándorművelés, 278
 Nílus, 130–131, 151, 649
 nitrátszennyezés, 610
 nitrogén körforgás, 111, 790
 nominális skála, 678
 Nordeste, Brazília, 576
 normatív elmélet, 772, 790
 Northamptonshire, 590
 Norvégia, 550
 AIDS elleni kampány, 638
 anyasági gondoskodás, 549
 idős korú népesség, 170–171,
 178
 tengerpart, 7–8
 növekedési pólusok, 578, 785
 növekedési pólusok és
 visszafejlesztési területek,
 578–581
 növekedési ráták és kettőződési
 idők, 174–177
 növény produktivitása, kapcsolat a
 környezettel, 116
 növényzet, *ld.* erdőirtás,
 földhasználat

- nukleáris energia, atomenergia,** 317, 318, 790
környezeti kockázat, 317
Nuttonson, Michael, 374
Nürnberg, 154, 434
- NY**
Nyasza-tó, 43
nyelvek
eredet és elterjedés, 210–211
földrajza, 208–213
térbeli akadályok, 213
térbeli változások, 211
nyersanyag-feldolgozás, 243
Nyugat-Afrika
HIV eredete, 634
mezőgazdaság elterjedésének
guineai magterülete, 148
Nyugat-Európa, 467, 557 *ld. még*
Nagy-Britannia; Franciaország;
Hollandia; Északi-tenger
nyugati nagyváros, imázsa,
377–380
nyugati szelek öve, 67, 84, 92–93,
800
változásai, 84, 92–93
- O, Ó**
O'Hare repülőtér, 407
O'Loughlin, John, 547
Oahu, Hawaii-szigetek, 24–25
óceáni aljzat, 540–541, 536
óceáni éghajlat, 54, 789
óceáni kéreg, 39
Odum, E. P., 181
offshore pénzügyi központok, 602,
604
Ogden, Philip, 200
Ohio állam, 759
Ohio folyó, 580
árvizei, 94
Ohio, településhálózat, 424
elképzelések, 227
Ohmae, Menichi, 587
Ohngren, Bo, 762
Oklahoma, határai, 521
népesség elvándorlása, 100
olajfinomítók hely kiválasztása a
Weber modellben, 470
olasz Dél, 567
Olaszország *ld.* Genova
Oldalra néző radar (SLAR), 703,
795–796
Olgay, V., 131
- olimpiai játékok, mint időszakos
központi hely funkció, 439
ólomszennyezés, 297
Omaha, éghajlati idősorok, 85
Omega rendszer, 667–668
onchocerciasis (folyó menti vakság),
632
Ontario, 213
közúti hálózaton történő
megközelíthetőség, 404, 410
Quetico–Superior park, 326
Ord, Keith, 480
ordinális skála, 678
Ordnance Survey (Egyesült
Királyság térképészeti
szolgálat), 571, 679
Oregon *ld.* Willamette-völgy
Øresund, kapcsolat Dánia és
Svédország között, 416
Orford Ness, 2–3, 6
Oroszország, 475, 535, 759 *ld.*
még Aral-tó; Leningrád
agrárházadások, 485
búza termésatlaga, 442
búzaöv, 468
nagyvárosok népességszáma,
429
országok, legnagyobbak és
legkisebbek, 518
ortofotók, 738, 791
Osborn, W.H., 57
Ottowa-völgy, 213
Ozark-fennsík, 147, 384
ózon, 605, 791
- Ö, Ő**
ökológia, 745, 782
ökológiai determinizmus, 782 *ld.*
még környezeti determinizmus
ökológiai elemzés, 764, 782
ökológiai mozgalom, 330–332,
782 *ld. még* erőforrás-megóvás
ökológiai niche, 782
ökológiai táplálékláncok, 286
ökológiai területi egységek,
114–115
ökológiai visszacsatolások, 181
ökoszisztéma, 106–115, 134, 782
ld. még rendszer
ciklusok, 108–112
egy kisebb méretű példa,
106–108
emberi beavatkozás, 133–134
fontosabb fogalmak, 105
regionális, 386–388
táplálékláncok, 112–113
vizsgálati egységek, 113–115
önszerveződés, 795 *ld. még*
rendszerek
öntözés, Szaúd Arábia, 496
örökfagy (permafrost), 52, 67,
791
őserdő, 284, 792
őshonos (endemikus) fajok, 481,
783
Ötzi, maradványai, 143
övek kialakulása,
a Thünen-modellben, 463
- P**
Paddison, R., 547
Pakisztán, 520
földhasználati övek, 465
mint állam, 518
Palesztina, 162
Palm, Risa, 688
pályasík, 71
pampák, 158
Dél-Amerika, éghajlata, 85
Panama-csatorna, 414–415
Pangea, 40–42, 791
papírgyártás, Svédország déli
részén, 472
Pápua Új-Guinea
El Niño, 88
megközelíthetőség, 688
paradigma, 25, 791
paradigmaváltás, 791
a földrajzban, 771–774
Paraiba-völgy, Brazília, 284–286,
338
földhasználati ciklusok,
284–286
Pareto-funkció, 399
Paretsky, Sara, 380
Párizs, 237
értékt?zsde, 163
18. századi, 235
Park, Robert, 454
Park, Y. S., 603
Parr, John, 431, 447
Parrinder, Geoffrey, 231
Parsons, James, 206
part felé, ill. szárazföld irányába
fújó szelek, 73
part menti olajkészletek, 302–303
parti felségvizek, 547, 790
részei, 536
Parti-síkság (Atlanti-óceán és
Mexikói-öböl menti), 363

- partmenti kereskedelem állomásai, 156
- passzátszelek**, 67, 799
- Paterson, J. L., 257
- Paterson, John, 389
- Paterson, Sture, 118, 134
- Paterson, V. S., 221
- Paterson-féle produktivitási index, 117–118
- Patmore, Alan, 322
- pays* (vidékek, országrészek Franciaországban), 225
- Pearce, Douglas, 613
- Pearson, Karl, 712
- Peet, J. R., 468
- Peet, R., 776
- Peking, 26
- Pennsylvania, 770 *ld. még*
Philadelphia; Pittsburgh
Amis közösség, 217, 219–220
határa, 522
légionárius betegség, 642
olajmezők, 304–305
- pénzföldrajz, 604
- pénzügyi központok**, 602–603, 784
- peremfeltételek**, 346, 358, 782
Amazónia, 648
- periodikus piaci ciklusok, 447, 791
- Perroux, Francis, 578
- Perth, 440
- Peru, 498, 567
áramlás, 88
területi igények, 524
- pH**, 791
- Philadelphia, 239, 251, 428, 695
légionárius betegség, 643
- Philpott, Tony, 702
- piaci orientáció**, 469, 471, 476, 789
- piaci terület, verseny, 524
- piacméret küszöbértéke**, 432, 446, 789
- Pickels, J., 747
- Pickett, S., 301
- Piedmont, 364
- Pinatubo, vulkánkitörés, 65
- Pinchot, Gifford, 330–1
- Pittsburgh plus árazási rendszer, 401
- Pittsburgh, 251, 254, 376, 401
- planiméter**, 739, 792
- plankton, 107
- Platt, Raymond, 372
- pleisztocén, 80–81, 100, 143, 792
- plurális társadalmak**, 230, 792
- poláris koordinátarendszer**, 671, 674, 792
- polder**, 409, 661, 792
- poligonok**, 722, 723, 792
- Polinézia, tengeri utazások, 497–498
letelepedés szimulációs modellezése, 498
- politikai földrajz**, 792
- pollenanalízis, 78–79, 100
posztglaciális változások, 79
pollentípusok, 79
- pollenanalízis, palinológia**, 78–79, 791
- pontok, 722–723
- Poroszország, 468
- Porter, Philip, 27
- Portugália, 430, 770, 773
belső térszerkezet átalakulása, 527
gyarmatai, 161
- Post, J. B., 691
- posszibilizmus**, 353, 358, 792
- posztmodern**, 772, 792
- Pounds, Norman, 154, 521, 545
- pozitív visszacsatolás**, 19, 39, 792
- pozitivizmus**, 771–772, 792
- Pratt, G., 220
- Pred, Allan, 251, 267
- Préri, 86, 158, 362–363, 510, 527, 771
éghajlati különbségek, 83–84, 88
környezeti bizonytalansági tényezők, 83–85
környezeti tényezők kölcsönhatása, 123–124
öntözés, 494
- prérik, 158
- Prescott, Victor, 539, 547
- Preston, P., 568, 613
- primátus településhálózat**, 429, 446, 793
- primer szektor**, 245, 266, 793
- probabilizmus**, 772, 793
- Prothero, Mansell, 466
- Ptolemaiosz, 674
- Pullinger, R. F., 396
- Punjab (Pandzsáb), földhasználati övek, 465
- Q**
- Quebec, 213, 242
- Quetico–Superior park, 326
- Quezaltennago kerület, Guatemala, 465
- R**
- rabszolgák, elhurcolása, 166
- radarfelvételek**, 700, 703, 793
- radioaktív hulladék**, 317, 793
- radiokarbon kormeghatározás, 793, 144, 793
- ragadozó–zsákmányállat viszony**, 181–182, 792
- ragályos diffúzió**, 482, 504, 780
- Rajasthan (Radzsasztán), családtervezés, 491
- rajzgépek, 720
- Ramsari konvenció, 351–352
- rancsók, 258
- random számok**, 489, 504
- Rapa-sziget, Csendes-óceán, 498
- raszter, 794
raszteres rendszerek, GIS-ben, 725–727
- Ratzel, Friedrich, 206, 353–354, 754
- Ravenstein, Ernst, 402
- Ray, Michael, 598
- Readingi Egyetem, Anglia, 252
- Red River, szennyezettség, 525
- Redlands, Kalifornia, 744
- Reed, H. C., 603
- Reenberg, Annette, 280–281
- Rees, Philip, 456
- refutációs nézet**, 794
- régészet 745,
feltárások, 28
- régiók imázsa, 226–227
- régiók**, 8–9, 30, 363–389 *passim*, 794
alkalmazásaik, 368–376
analógia a történelmi korokkal, 370
irodalmi, 381
kialakítása, 384–388, 528
mint analógiák, 373–374
mint anomáliák, 372
mint lefedő sorozatok, 368–372
mint modulátorok, 374–376
mint példák, 372
mint populációk mintái, 372–373
- regionális identitástudat, 377–384
tengerparton, 8–9
- termesztett kultúrák cseréje, 374
- típusaik, 363–368
- regionális felosztás, elvei, 367–368
- regionális földrajz**, 767, 794
- regionális hálózatok, 406–413
- regionális komplementaritás**, 404, 418, 794

- regionális komplex elemzés**, 765, 794
 regionális politika, eszközei, 575–576
 regionális specializáció, 206
 regionális tudomány, 745
 Reilly, William, 402
 rekreációs adottságok, 323
 kereslet növekedése, 322
rekreációs hozam, 324, 794
 relatív tér, 11
 Relph, Edward, 389
rendszám-szabály, 428, 445, 446, 793–794
 rendszer, 18, 797 *ld. még*
 ökoszisztéma
 mint város, 263–264
rendszerelvű gondolkodás, 18, 798
 földi rendszerek, 38–39
 Renfrew, Colin, 699
 Reprodukciós ráta, 198, 200, 794
 rétegek, GIS, 723
rétegzett véletlenszerű mintavétel, 714, 797
 Rhind, David, 747, 770
 Ricardo, David, 283
 Riceton, 422
 Richards, Paul, 124
 Richardson, Lewis, 188, 546
 Richardson, W. H., 514
 Richter skála, 65
 Rimmer, Peter, 565
 Rio de Janeiro, 157, 258, 336, 339, 567
 Rio Grande, mint határfolyó, 525
 Ritter, Carl, 694, 754
rizsföld, 283, 791
 Robinson, Arthur, 677, 691
 Robinson, P., 101
 Rogers, E., 505
 Róma, 663
 Római Birodalom, 152, 154
 Rondónia, 648–649
 Ross River vírus, 618
 Ross, Ronald, 622
 Rossby, Carl-Gustav, 92
 Rossby-hullámok, 84, 92, 100, 794–795
 Rostock, Mecklenburg, 460
 Rostow, Walter, 562
Rostow–Taaffe modell, 562–565, 795
 rovarirtás, távérzékelés
 hasznosítása, 708–710
 Rudolf-tó, 43, 141
 Runyan, A. S., 221
 Ryerson, R. A., 715
- S**
 Sabin vakcina, 631
 Sack, Robert, 547
 Saigon, 162
 Salisbury-síkság, 27
 Salk vakcina, 631
 Salvador, 537
 Samuelson, Paul, 556
 San Bernadino-hegység, 361
 San Diego, 254
 San Fernando-völgy, 361, 362
 San Francisco, 251, 483
 földrengés, 65
 HIV terjedése, 639
 ingázás, 262–263
 San Franciscói-öböl, úrfelvétele, 692–693
 San Marino, mint állam, 518
 Sanghaj, 237
 Sansan (Santa Barbara–San Diego megalopolisz), 254
 Santa Barbara, 254
 Santa Monica-hegység, 361
 São Francisco-folyó, 113
 vízgazdálkodás rendszere, 331
 São Paulo, 336, 339, 567, 670
 Sárga-folyó völgye, 64, 151
 Sárga-folyó, 575
 sárgaláz, 651
 sarki biom, 119–121
 sarki front, 83
 sarki öv, 119–121
 sarkok, 792
 sarlósejtes vérszegénység, 205
Sauer hipotézise, 168, 795
 Sauer, Carl O., 146–149, 169, 206, 348, 384
 és a mezőgazdaság kialakulása, 147
 térképek szerepe, 689
 tudományos pálya, 147
 Savannah, Georgia, 445
savas eső, 293, 777
 Schlüter, Otto, 206
 Schofield, Roger, 183, 200
 Selznick, P., 238
 Semple, Ellen Churchill, 353–354
 életpálya, 354
 Servan-Schreiber, Jean-Jacques, 597
 Shakespeare, William, 688–689
 Shannon, G.W., 655
 Sharp, Andrew, 497
 Sharp, J. P., 231
 Sheffield, 475
 Shelley, F., 547
- Sheppard, Eric, 583
 Short, John, 613
 Short, N. M., 715
 Shute, Nevil, 4
 Siemens, Alfred, 373
Sierra Club, 332, 483 796
Silent Spring, 297, 300
 Simmons, Ian, 135, 169, 287, 301, 329, 332, 333, 348, 358
 Simmons, J. W., 261, 267
 Simon, Herbert, 430
 Sinclair, Dan, 254
 Sinnhuber, Karl, 670
 sivatag, Zaltan régió, 393 *ld. még*
 Szahara
 sivatagosodás, 82, 781
 Sjöwall, Maj, 380
 Skandinávia *ld. még* Dánia; Izland;
 Svédország
 kivándorlás az USA-ba
 (Közép-Nyugat), 168
 parti színlők a Balti-tengeren,
 82–83
 Skinner, G. W., 438
 Skócia, 527
 Skót-ír bevándorlók, 166–168
 Slobodkin modell, 166, 188–189
 Slobodkin, L. B., 188
 Smailes, Peter, 442–443
 Small, John, 30, 777
 Smallman–Raynor, Matthew, 145, 153, 219, 499, 500, 503, 589, 634, 638, 654, 655
 Smith, Adam, 2423 556, 562
 Smith, David, 477, 569, 583
 Snell, Willebrord, 664
 Snow, John, koleratérkép,
 732–733
 Snowy Mountains
 vízgazdálkodási rendszer, 113,
 331
 Sobel, Dava, 600, 659
 Soho, kolerajárvány kirobbanása,
 732
 Soja, Edward, 613
 Somerset-síkság északi része, 696
 Sopher, David, 206, 231
 sósvíz benyomulás, 611, 795
 spanyolnátha, 635
 Spanyolország, gyarmatok, 161
 Spate, Oskar, 371
spektrális jel, 705, 797
spektrális sávok, távérzékelésben,
 700, 778
SPOT, 704, 797
 Spratly-szigetek, 539

- Srí Lanka, 431, 553
 éghajlati adatsorok, 86
 fejlődési irány, 554
- St. Clair-tó, szennyezés mértéke, 272
- St. Gallen, 155
- St. Louis, 239, 259, 422
 iskolakörzetek, 528
- St. Matthew, 550
- Stamp, Dudley, 706, 756
- Standard Metropolitan Statistical Area (SMSA)**, 424, 446, 797
- Stanley, N.F., 654
- Steel, Robert, 86
- Steers, Alfred, 6, 674
- Steffen, R., 647
- Steinbeck, John, 100
- Steiner, Dieter, 384–385
- Stevenson, Robert Louis, 676
- Stewart, John, 402
- Stockholm, 250
 kontinensvándorlás, 45
 Stockholmi Konferencia, 350
- stop-and-go determinizmus**, 353, 354–355, 358, 797
- Strahler, Arthur N., 59, 343
- Strahler, vízfolyások rendszáma, 114
- Strasbourg, 434
- stratégiai visszavonulás**, 578–579, 797
- Stuttgart, 434
- sugárzási egyenleg**, 49, 67, 796
- súlyvesztő telephelyindex**, 475, 476, 800
- Suméria, mint betegség elterjedési góca, 153
- Summerfield, Michael, 44
- Supan, Alexander, 122
- Sutter, R. W., 219
- Svájc, 219, 237, 442, 521, 524, 533, 550, 551
- Svéd Antropológiai és Földrajzi Társaság (SSAG)**, 762, 797
- Svédország, 346, 553, 557, 630 *ld. még* Lund, Stockholm
 belső térbeli átszerveződés, 527
 demográfiai váltás, 193
 farmgazdaságok támogatásának elterjedése, 493–494
 farmgazdaságok támogatásának szimulációja, 494
 földrajz időbeni vonatkozásai, 223
 földrajzi tanszékek, 762
- migrációs térkép, 685
 népesedési viszonyok, 558
 Øresund, 416
 papíripar, 472
 tévékészülékek elterjedése, 485
- Swan, L.W., 57
- Sydney, 423, 442, 440
- Syene, 661–662
- SZ**
- szabálytalan háromszögháló (TIN)**, 726, 799
- Szahara, 53, 77, 81, 708–709
- Száhel övezet**, 77, 550, 552, 795
 El Niño hatása, 89
 túllegeltetés, 280–281
- Szalai, A., 252
- szállítás
 szállítási forgalom és információáramlás, 397–401
 távolságok, 401
 térbeli változásai, 400
- szamárköhögés, 620, 627
- számítógépes hardver, 719–721
- számítógéppel támogatott térképezés**, 767, 780
- számítási középérték, 86
- Szantorini vulkánkitörés, 65
- száraz és félszáraz övezet, 119–122
- szárazföld és tenger közötti nyhe légmozgás, 73
- szárazföldi államok, Afrika, 524
- szárazföldi behatolás**, 158–159, 168, 780
- szárazföldi kéreg, 39–40
- szárazgazdálkodás**, 287, 782
- szaturáció**, 188, 200, 795
- Szaúd-Arábia, 709
 öntözés, 496
- szavanna**, 116, 119–121, 795
- Szecsuan tartomány, Kína, 438–439
- szegélytelepülések**, 156, 794
- szegény országok, 552
- szektor**, 244–245, 266, 795
- szekunder szektor**, 245, 266, 795
- szélességi körök**, 661, 666, 791
- személyek közötti távolság, 12
- Szenegál, 550, 650
- szénkörforgalom**, 110–112, 779
 globális, 111, 134
- Szent András-törésvonal, 692–693
- Szentpétervár, 237
- szennyezés**, 272, 792
 forrása, 741
- időbeni és térbeli dimenziók, 296–300
- ökoszisztémákban, 292–300
- összetevői, 295
- szindróma, 293–294
- szennyvízzel kapcsolatos gondok, 609–610
- szerzett immunhiány vírus (HIV), 614–615, 616, 619, 621, 634
 globális elterjedése, 634
- szerzett immunhiányos tünetcsoport (AIDS), 616, 633
- földrajza, 635–639
 oktatás szerepe, 638
- szerző-régió visszacsatolás, 381
- szeptáns, 667
- szeszonális nedvesség egyenleg, 76
- szféra, 797
 Meinig modelljében, 229, 230
- Szibéria, 535, 567
- Szicília, földhasználati övek, 466
ld. még Canicatti
- szigetkolonizációs modellek**, 144–145, 168, 787
- szignatúra, 700
- szignifikancia, meghatározása, 683–684
- szikesezés**, 124, 611, 795
- Szilikon-völgy, 593–594, 796
- szilpusztulás, 486
- szimulációs modell, 504, 796
 diffúziós hullámok, 488
 négyzethálón, 494
 polinéziai tengeri utazások, 497–499
- Szinagrafikus Térképező Technika (SYMAP)**, 745, 797
- Szingapúr, 237
 kínai népesség, 160
 tengeri területi igények, 539
- szinkron**, 797
- szinoptikus képek**, 700, 797
- szintvonal menti művelési mód, mint innováció, 478–479
- szisztematikus mintavétel**, 714, 798
- szíu indián népesség elhelyezkedése, 165
- szmog**, 290–2, 300, 796
- Szomália,
 éhínség, 653
 határok és legeltetés, 526
- szopornyica, 152
- szórványtelepülések, 259
- Szovjet-Közép-Ázsia, 535
- Szovjet-Oroszország, 235

- sztereografikus vetület, 674
sztereoszkóp, 698–699
 sztyeppék, benépesedésük, 158
 szubboreális klímafázis (holocén), 81
szubszekvens határok, 520, 547, 797
szubtrópusi, 797
 Szudán, 649
 Szezi-csatorna, 414–415
szukcessziós sorozatok, 105, 795
 Szumátra, erdőtüzek, 89, 612 *ld. még* Toba
 születési súly, globális különbségek, 652
 szűrő, 682–683, 784
szűztafajú járvány, 635, 800
- T**
 Taaffe, Edward, 418, 562
táj, 223–226, 361, 788
 ipari, 469–476
 mezőgazdasági, 459–468
 régiónok, 361
 tajga, 798 *ld. még* boreális erdő biom
 Takla Makán-sivatag, 708
talajerózió, 343, 796
talajszintek, 124, 796
 Talajvédelmi Szolgálat (Soil Conservation Service, USA), 331, 480
talajvíz, 611, 785
 talajvíztükör, 292, 800
 Tambora, vulkánkitörés, 65
 Tamworth, 396
 Tangshan, földrengés, 65
 Tanzánia, határai, 521, 553
tápanyag, 110, 790
tápláléklánc, 112–113, 134, 295, 784
 DDT, 295–296
 élelmiszerhiány, globális, 186–188
 mezőgazdasági termelésben, 287
 vegyianyag-terhelés, 294–296
 társadalmi igazságosság térbeli problémái, 573
 társadalmi igazságosság, térbeli aspektusok, 573–574
 társadalmi jólét
 mutatói, 570
 nagyvárosok összehasonlítása, 572
 társadalmi jólét, alternatív mutatók, 570–572
 Társaság-szigetek, 144
 tavak kiszáradása, 334–335, 337
 tavak
 hasznosítás tervezése, 325
 mint ökoszisztéma, 106–108
 rekreációs hasznosítás, 323–325
távérzékelés, 693–715 *passim*, 794
 alkalmazása környezeti változások nyomon követésére, 705–710
 korai kutatások, 695–699
 megoldatlan kérdései, 710–714
 üresközökről, 699–705
 távolság, 403 *ld. még* tér
távolság-hanyatlás görbék, 398–399, 418, 782
 távolságok globális lerövidülése, 247
 távolságok lerövidülése és megbetegedések, 646–647
 Taylor, Griffiths, 354
 Taylor, Michael, 687
 Taylor, Peter, 547
 Taylor-féle Legeltetési Törvény, 331
 technológiák innovációs görbéje, 593
 teherforgalom, Washington államból, 404
tektonikus mozgások, 44–46, 798
telephelyelemzés, 788
 időbeni változások, 472–474
 innovációs, 490
 növekedési görbék, 176
telephelyválasztás a lelőhely közelében, 469, 471, 476, 794
 település, terjeszkedés és zsugorodás, 346
 települések mérsékeltövi gyepterületeken, 119–121
 településföldrajz, *ld.* csomópontok és hierarchiák
 településhierarchia, 795
tematikus térkép, 798
 tengeren keresztül menekülők, 162
tengeri határ, 547, 780
 tengeri határok az Atlanti-óceán északi medencéjében, 540
 tengermenti tartományok, Kanada, 242
 tengerpart menti területek, 536
 tengerpart, *passim*, emberföldrajz, 7–8
 környezeti vonatkozások, 16–19
 lokális, regionális, globális szempontból, 19–21
 ősi parti szintek, 82
 regionális földrajz, 8–9
 térbeli és időbeni vonatkozások, 10–15
 természeti földrajz, 6–7
tengerszint-ingadozások, 606, 795
 Tennessee, választókerületek, 529 *ld. még* Ducktown; Great Smoky-hegység; Tennessee-völgyi vízgazdálkodási rendszer (TVA)
 Tennessee-völgyi vízgazdálkodási rendszer (TVA), 113, 331, 580–581
 mint fejlesztési modell, 575, 580–581
tér, 4, 5, 30, 796
terasz, 270–271, 798
térbeli analízis, 764, 796
 térbeli átalakulás, 685–686
térbeli autokorrelációs teszt, 681, 796
 térbeli korreláció, 17
térbeli kölcsönhatás modellek, 402–406, 796
térbeli nyelv, 660, 796
tercier szektor, 245, 266, 798
terjedési hatások, 560, 797
 térkép, befejezetlen, 713
térképdekódolás, térkép értelmezése, 677, 788
 térképezés, 660–690 *passim*
 ciklus, 676–683
 földkutatásban, 661–668
 helymeghatározás a térképen, 668–675
 különböző földrajzi terek, 683–689
 mint próbakő, 688–690
 térkép mint modell, 24
 térképek értelmezése, 679–683
 térképek kódolása, 676–679
 térképi méretarányok, 23
térképi szűrés, 740, 796
térképdekódolás, 677, 788
térképvetület, 673–675, 788
 fajtái, 675
tér-költség görbék, 472, 476, 796
termális infravörös, 700, 798
termékeny félhold, 139, 149, 151, 168, 784
termékenységi ráta, 175, 784
 természetes halálok, 618

- természetes szaporodás ill. fogyás, 180, 790
- természetes szaporodás, 173, 200, 781
- természetföldrajzi régiók az USA-ban, 364
- természeti erőforrások eloszlása, koncentrációs görbék, 312
- természeti erőforrások megóvása 331, 780
természetvédő mozgalom, 330–332
- természeti erőforrások megóvása, 328, 332
meghatározások, 328–330
természetvédelmi mozgalom, 330–332
- természeti erőforrások sokoldalú hasznosítása, 325
erdészet, 321
- természeti erőforrások, 302–333
passim, 790
árak alakulása, 310
természetvédelem, 328–332
típusai, 307
változó állapotuk, 306
- természeti földrajz, 6–7, 35–135, 792 *passim*, 791 *ld. még*
biogeográfia; környezet;
árvizek; geomorfológia
- természeti katasztrófák
alapvető típusok, 98
válaszlépések, 357
- természetvédelem, 331
- termesztett növények, eredetük, 163–164
- termográfia, 798
- területi differenciálódás, 369–370, 778
- területi feszültségek, 509–549
passim
állam mint régió, 516–526
felosztási problémák más területi szinteken, 527–535
területi felosztások
következményei, 541–546
területi határok értelmezése, 510–516
világtengerek felosztása, 536–541
- területi rendszerek, 114–115
- tesztláció, 732–733, 798 *ld. még*
Thiessen-poligon
- Texas, 214, 241, 660
határai, 521, 525
legnagyobb városai, 426–427
- Thaiföld, 4 *ld. még* Bangkok
tengeri területi igények, 539
- Thar-sivatag, 87
- Thiessen-poligon, 732–733, 798
- Thom, René, 774
- Thomas, David, 30, 101, 777
- Thomas, William, 282, 342, 343, 347, 348, 404
- Thornbury, William, 364
- Thorntwaite, C. W., 84
- Three Mile Island, Pennsylvania, 317
- Thrift, Nigel, 602, 603, 604, 776
tudományos pálya, 604
- Thrower, Norman, 691
- Thünen, Johann von, 283, 407, 459–460, 476, 477, 567
életpálya, 460
- Thünen-modell 459–463, 476, 798
alapelvei, 459–463
alkalmazásai, 463–468
földhasználati övei, 462
- Tillich, Paul, 383–384
- Tinbergen, Niko, 511
- Tinline, Roland, 503
- TIROS, 704
- Tissandier, Gaston, 695
- T–O térkép, 662–664, 798
- Toba, kaldera, 66
- Togo, területi igények, 525
- Tokió 234, 254
mint globális pénzügyi központ, 602
- Tolkien, J. R., 676
- Tolley, R. S., 418
- Tomlinson, Roger, 745
- Topeka, 451
- topológia, 410–411, 798
- tornádó,
tornádó, Minnesota, 94–95
- Torngvist, Gunnar, 250, 596, 597
- tornyos gomolyfelhők, 72, 73
- Toronto, 238, 251
városi önkormányzat, 260–262
- Torrey Canyon, olajömlés, 298
- Toulouse-Lautrec, H., 26
- továbbélési görbék, 177–178, 797
- Tóvidék (Lake District), Anglia
északi részén, 106
- többdimenziós méretezés
(MDSCAL), 686, 789
- többlépcsős vagy beágyazásos
mintavétel, 714
- tömb, 726–727, 778
- töréspont mechanizmusok, 260
- Törökország, földrendés, 65
- transhumance pásztorkodás, 280, 799
- transpiráció, 799
- transzszibériai vasút, 413
- transzverzális Mercator vetület, 679
- trendfelület térképek, 485, 681, 799
- Trewartha, Glenn, 373
- Trinidad, 157
- trofikus szint, 113, 134, 799
- tropopauza, 49, 67, 100, 799
- trópusi ciklon, 96, 799
- trópusi éghajlati öv, 51
- trópusi esőerdő, 347–351
elterjedése, 125
helyi változatai, 129
kiterjedése és szerkezete, 124–127
sokféleségük eredete, 128
szerkezete, 125
védelme melletti érvek, 348–349
- trópusi konvergencia öv, 51, 53, 67, 787
- trópusi öv, 52, 799
csapadék szezonális eloszlása, 77
megbetegedés kockázata, 647
városiasodás, 601–602
- Tuamotu-szigetek, 38
- Tuan, Yi-Fu, 5, 30, 217, 359
- Tuberkulin-tesztelt tej, 491
- tuberkulózis, 166, 619, 621–622, 627, 651
- tudományos determinizmus, 353, 795
- túllegeltetés, 280
- tundra, 119–121, 799
- Turfon, B. J., 418
- turizmus, általánosított modell, 592
- Turner, Billy L. II, 348, 358
- tüdőrák, elektronmikroszkopikus
leírása, 617
- tűzkőbányák, 306
- Twain, Mark, 694
- U, Ú
- ubikvitások, 471, 799
- Uganda
AIDS-járvány, 639
mint megbetegedési góc, 638
- ugar, 272, 797
- Új-Anglia (New England) 214, 459, 464, 589
fedett hidak, 225

- új földrajz, 774–775, 790 *ld. még*
paradigmaváltás
- Új-Dél-Wales, Tamworth régió, 396
- Új-Guinea, 398, 770
kuru, 205
nyelvek, 210
- Új-Mexikó, határ, 522
- újszülöttek tetanuszos megbetegedése, 627
- Új-Zéland, 158, 248–249, 498, 538, 553, 664–665 *ld. még*
Christchurch
Cook térképe, 666
fejlesztés irányai, 564–565
fejlettségi mutató, 554
földrajzi kutatások szintje, 762
Rostow–Taaffe modell, 564–565
túlélési arány, 177
utazási idő csökkenése, 249
- Ukrajna, 374
ukránok letelepedése Kanadában, 225–226
- Ullman-modell, 404–405, 799
- Ullman, Edward, 404, 418
- Unwin, T., 30
- urbanizációs görbék, 236, 266, 800
Costa Rica, 235
Svájc, 236
- Uruk, 149
- USA Földtani Szolgálat (USGS), 64, 306, 710
- USA Mezőgazdasági Minisztériuma (USDA), 346
- USA Tudományos Akadémiája, 555
- Utah, 572
- utazási idő
csökkenése nagyvárosok között, 246–249
mobilitás növekedése nemzedékek szerint, 590
történelmi változásai, 589–592
- útvonalterkép, GIS, 739
- Ü, Ű
- ültetvényes települések, 168, 792
trópusi és szubtrópusi környezetben, 156–157
- üres határzóna, 284–286, 300, 786
- űreszközök fejlesztése, 703–705
érzékelők terén, 700–703
- űvegghatás, 605–608, 785
- V
- vadászó-gyűjtögető népek, 150, 786
- vadon, elképzelések, 327
- választási körzet kijelölése, 530
New Jerseyben, 526
- választási manipuláció, 528–530, 547, 785
Brooklyn, 529
Kalifornia, 529
- vállalat, mérete, 595
- vallás
hatása, 215–220
térbeli különbségek, 214–215
vallásföldrajz, 214–220
világképek, 217–218
- valószínűségi mintavétel, 793
- vámtarifák és nemzetközi kereskedelem, 543
- Vance merkantilista modellje, 440–441, 446, 800
- Vance, James E., 169, 418, 440–441, 447
fényképe, 441
- vándorművelés, 277, 300, 795
Amazónia, 278
Niger-delta, 278
- Vanuatu, mint offshore pénzügyi központ, 604
- Varanasi (Benáresz), a családtervezés eredményei, 491
- városfejlődés magterületei, eredetük, 149–153
- városgazdálkodás, 266
- városi agglomerációk, 255
- városi implózió, városok belső robbanása, 247, 266, 799–800
- városi magterületek, 151
- városi multiplikátorok, 243–244
- városi népsűrűségi függvények, 457–458
- városiasodás szintje régióként, 600–601
- városiasodás története, USA, 239–241
- városiasodás, urbanizáció, 197, 234–266 *passim*
belső robbanás, 246–251
dinamikája, 239–246
és gazdasági fejlődés, 601
és szektorális változások, 245–246
globális trendek, 234–238
külső robbanás, 251–257
taszító tényezők, 241–242
- trópusokon, 601–602
vonzó tényezők, 242–245
- városigazgatási kérdések, 261
- városklíma
Londonban, 289
Los Angelesben, 290
- városnövekedés, határai, 264–266
- városok gazdasági földrajza, 555
- városterjeszkedés, 253–255
- Vartiainen, Perttu, 762
- vas- és acélipar, 474
- vásárlóerő-paritás (PPP), 551, 793
- Vavilov, N. L., 148
- Vedal, H., 79
- védőoltás programok, 624–632, 787
- vegyianyagok a táplálékláncban, 294–295
- vektor, 800
- vektoros rendszerek, GIS-ben, 727–728
- veld, 158
Dél-Afrika, éghajlat, 85
- Velence, 155, 573
karantén, 503
- véletlenszerű mintavétel, 711–714, 793
- Venezuela
éghajlat, 75
vasérclelőhelyek, 474
vérzéses megbetegedés, 647
- Vermont, választókerületek, 529
- Versailles-i békekonzferencia, 526
- Versey, Roy, 480
- vertex, 800
- veszély-előrejelző rendszerek, 708–710
- veszélyes hulladék, 294–295, 799
- veszélyeztetett állatfajok, 609
- veszettség, 621
- vetésforgó és népsűrűség, 279
- vetésforgó, 283
- vezető és leszakadó régiók, 376, 3893 788
- Victoria, aranyláz, 159
- Vidal de la Blache, Paul, 225, 754, 758
- vidéki központi helyek, sokkhatás, 443
- vidéki területhasználat, Gambia, 467
- Vietnam
kényszerkivándorlás, 162
tengeri területi igények, 539
- vihardagály, 93

- világ pénzügyi központjai, 602–603, 800
- Világ Vadvédelmi Alap (WWF), 128, 352, 605, 800
- világ, *ld. még* Föld és az egyes kontinensek alakja, 662–664
csapadék adatsorok, 71–712
felfedezése, 664–666
földhasználat térképezése, 706
HIV terjedése, 634
jövedelem izovonalai, 163
legnagyobb országok gazdagság szerint, 551–552
legnagyobb városok, 426–427
mérete, 661–662
népesség előrejelzések, 163, 194–195
tengeri áruszállítás, 398–399
változó térképek, 662
- Világbank, 26, 551, 552, 553, 593, 601, 607
- világháló (internet), 31, 67, 101, 135, 169, 201, 231, 267, 301, 333, 359, 389, 419, 447, 477, 505, 547, 583, 613, 655, 691, 710–11, 715, 744, 747, 776 *ld. még* B. függelék
- világképek, 217
- világkiállítások, 439
- világóceán
globális vízkörzésben, 58–59
kialakulása, 58
- világrendszer, 535, 800
- világvárosok, 800
- világvárosok kialakulásuk, 600–604
- Viles, Heather, 301
- Virginia *ld.* Mount Vernon
- vírusok megjelenése, földrajzi változások hatására, 643
- visszaáramlás, 6, 560, 778
- viSSzacsatolások, 18, 30, 39, 132, 783
születésszabályozásban, 132
- víz által termelt elektromos áram, 304, 316, 786
- vizes élőhelyek, 351–352, 800
- vízgyűjtő ill. vízvázalstó, 60, 113, 800
hierarchiájuk, 114
mint régiók, 387–388
változásai, 341
- vízgyűjtők, 113
- vízhiány, globális, 609–610
- vízigény, nagyvárosonként, 292
- vízkörzés, 58–64, 67, 786
- Volta-vízgyűjtő, 633
- vonalak, 722–723
- vonalas letepotatás, 700
- Vörös-tenger, 43
- vulkánkitörések, 46–48, 64–67, 93, 95
- W**
- Wagner, Philip, 206, 231, 358
- Wagstaff, Malcolm, 231, 445
- Wahlöo, Per, 380
- Waibel, Leo, 461
- Wales, nyelvterületek, 212
- Wall Street, 163, 242
- Wallace, Alfred Russel, 126
- Wallace-vonal, 125–126, 134, 800
- Wallerstein, Immanuel, 535
- Ward, R. Gerard, 497–498, 505
- Warntz, William, 163, 745
- Washington, 26
településhálózat, 424
- Washington, D. C., 67, 254, 398, 572
- Washington, George, 331, 689, 695
- Waters, M., 613
- Wealden Forest, 474
- Weaver, J. B., 526
- Webb, John W., 498, 505, 558
- Webb, Walter, 158, 168
- Webber, John, 497
- Webber, Melvin, 450
- Weber, Alfred, 407, 469, 476
- Weber, Max, 556
- Weber-modell, 469, 476, 800
- Wegener, Alfred, 39–42
- Wellington, 249
- Wells, mint szent hely, 215
- Wenner-Gren Alapítvány, 348
- Werner, Christian, 418
- Weser-vízgyűjtő, erdőirtás, 340
- Wessex, 381
helységnevek, 383
- Wheatley, Paul, 152, 169
- White, Gilbert, 97
- White, Rodney, 226
- Whitman, Walt, 272
- Whitten, Timothy, 125, 126, 134, 682
- Whittlesey, Derwent, 367
- Whittow, John, 611
- Wilbanks, Thomas, 768, 776
- Wilcox, R. P., 187
- Wilkinson, R., 655
- Willamette-völgy, 225
- Williams, J. R., 267
- Williams, Michael, 358
- Wilmott, C. J., 712
- Wilson, Alan, 418
tudományos pálya, 406
- Wilson, Edward O., 134, 145
- Wilson, J. O., 571
- Wilson, Woodrow, 524, 526
- Wilson-modell, 405–406, 800
- Winchester, Hilary, 389
- Wisconsin, 214
iskolakörzetek, 386–387
- Witherick, M., 30, 777
- Wittfogel, Karl, 151
- Wittgenstein, Ludwig, 70
- Wood, Bernard, 141–142, 169
- Woodward, David, 691
- Woodwell, G. M., 110
- Wordsworth, Sidney, 28, 380, 586
- Woytinsky, E. S., 157
- Woytinsky, W. S., 157
- Wright, H. E., 57
- Wright, John K., 383
- Wynne-Edwards, N.C., 511
- X**
- Xochimilco, 669
- XTENT-modell, 438, 801
- Y**
- Yeates, Maurice, 246, 267, 386, 452, 458, 763
- Yellowstone Nemzeti Park
kaldera, 66
GIS térkép, 738
- Young, Helen, 770
- Yuill, Robert, 492–493
- Yukon, aranyláz, 159
- Z**
- Zaltan-sivatag, 393
- Zambia
határai, 521
szárazföldi ország, 524
- Zanzibár, 157
- zebrakagyló, észak-amerikai invázió, 609
- Zelinsky kultúrrégiói az USA-ban, 365–367
- Zelinsky, Wilbur, 206–207, 365, 669

zéró gazdasági növekedés,
560–561, 801
zéró népességnövekedés, 198–200,
801
Zimbabwe
AIDS-járvány, 194, 639
mint szárazföldi ország, 524
Zipf, George, 398
zivatarfelhők (cumulonimbus), 72
zöld forradalom, 318–320, 332,
482, 785
Zöldfoki-szigetek, 540
zöldövezet, 254, 785
Zürich, 434
Zwingburg, Jacob-modell, 150